

Arany díjazás
No. 244718/329.

Arany díjazás
No. 244718/329.
18. Telefon: 13-60. Előfizetési árak:
Havonta 110, negyedévre 320, fél-
évre 600, egészévre 1200 lej. Kül-
földre: Havonta 2, negyedévre 6,
félévre 12, egészévre 20 dollár. —
Előfizetők díjazásáért. — Az
„UJ KELET” a transilvaniai és
szászországi zsidóság egyetlen naplap-
ja. Cikkeink utánnomását csak a
forrás megjelölésével engedjük meg.

UJ KELET

ZSIDÓ NAPILAP

Director-Főszer-
kesztő: Dr. Mar-
ton Ernő. Admi-
nistrátor delegat el grant responsa-
bil-Felelős igazgató: Schwartz Endre
Proprietar-Tulajdonos: Frateritius
S.A.R.de Editura. Registrul publica-
tionalor periodice No. 43. Dos. 538-
1938. Tribunalul Cluj, Secția III.

Péntek, február 17.
1939—5699. Sebát 28.
XXII. évfolyam, 39. szám.

Teleky Pál elnöklelével alakult meg az új magyar kormány

A volt Imrédy-kormány tagjaiból állítja össze Teleky kormányát. Imrédy tovább kutatja családját

Budapest, február 16. Az olasz Stefani ügy-
nökség jelel, hogy Teleky gróf a szerdai
nap folyamán megbízást kapott Horthy kor-
mányától az új kormány megalakítására.
Teleky azonban később visszavonta megbíza-
sát.
A német távirati iroda is megerősíti a
hírt, hogy Teleky gróf szerdán este vissza-
adta kormánybízását, miután
Horthy kormányzó nem volt hajlandó a par-
lament feloszlatásához és új választások ki-
írásához hozzájárulni.
Horthy ezután Keresztes-Fischer volt bel-
ügyminiszternek ajánlotta fel a miniszter-
elnökséget, ez azonban hasonló okokból el-
hárította magától a megbízást. Politikai
körökben változatlanul azt hiszik, hogy gróf
Teleky volt közoktatásiügyi miniszternek van
a legtöbb esélye az új kormány megalakítá-
sára.
Ujabb budapesti jelentés közli, hogy Horthy
Miklós kormányzó csütörtök délelőtt újból
gróf Teleky Pált bízta meg kormányalakítá-
sával. Teleky a megbízást elfogadta és meg-
kezdte a tárgyalásokat.

A „Magyarország” értesülése szerint gróf
Teleky Pál ösztönöztet miniszterelnök a volt
Imrédy-kormány tagjaiból állítja össze kabi-
netjét. A kormány új tagja Hóman Bálint,
aki Teleky Pál helyett veszi át a kultusz-
tárcát.
Lapzártakor jelel a Reuter, hogy Teleky
grófnak sikerült megalakítania kormányát
a volt kormány tagjaiból, Imrédy kivételével.
Budapest, február 16. A szélsőjobboldali
Pesti Újság szerint Imrédy Béla tovább foly-
tatja a kutatást ösei származására vonatko-
zólag, mert nem lehet százszázalékosan meg-
győzően elfogadni azokat az adatokat, ame-
lyek szerint zsidó vér is csörgedezik a le-
mondott miniszterelnök ereiben. Talán ki le-
het mutatni — írja a lap —, hogy Imrédy
ösei között nincsen zsidó származásu.

„Imrédyt saját elmélete buk-
tatta meg”
Budapest, február 14. A magyar konser-
vatív és szabadelvű lapok nagyrésze azzal a
12,5 százalékos zsidó vérről foglalkozik,
amely a lemondott miniszterelnök ereiben
csörgedez. A hivatalos lapok a legújabb tör-
vényjavaslatokról beszélnek, amelyeket min-
den körülmények között meg kell valósítani,
főleg pedig a zsidótörvényt.
A katolikus Nemzeti Újság, amely tíz hó-
napon át támogatta az Imrédy-kormányt,
ennek fajvédő politikájára ellenére is, mai szá-
mában a következőket írja:
„Ez a kormány nagy és bátor dolgok meg-
valósításának utjára indult el. Az uton meg-
hátrálni egyértelmű a halálal.”
A Magyar Nemzet című szabadelvű lap a
következőket írja:
„A lemondott miniszterelnök magatartása,
a lemondás körülményei, súlyosan sértik az
ország tekintélyét. A függetlenségi párt azon
a véleményen van, hogy a miniszterelnöknek,
aki szavazás alá akarta bocsátani a fajbioló-
gia elvére támaszkodó zsidótörvényt, első
feladata az ország elhagyása, nem pedig az, hogy
az országot ilyen bel- és külpolitikai kocká-
zatok utjára vigye. Imrédy Béla a saját el-
származásáról beszélt, hogy milyen eltévelyedés a faji teória
sodott, hogy milyen eltévelyedés a faji teória
és mennyire nem egyeztethető össze a ma-
gyar nép hagyományos emberszeretével.
Imrédy Baján még azt állította, hogy ereiben
magyar és német véren kívül nem csörgedez
egyéb. Most bebizonyosodott, hogy tévedett. De
ez a tévedése semmiképpen nem lehet meg-
alázó rá. Mindenesetre bebizonyosodott, hogy
az idegenből szállított romboló elmélet tart-
hatatlan. Magyarországon nem lehet és nem
szabad ilyen elméletekkel kísérletezni. Itt a

szociális igazságtalanságokat kell orvosolni.
Minden egyéb haszontalan és káros.”

Az Újságban Zsolt Béla többek között a
következőket írta: „Többször óva intettünk
attól, hogy a nagyapákat és a nagyanyákat
bolygassuk, mert furcsa eredményekre buk-
kanhatunk. Ime Imrédy Béla esete százszá-
zalékosan igazolja aggodalmunkat. A faj-
teória csak azoknak teremhetett gyümölcsö-
ket, akik komoly munka és felkészültség nél-
kül akartak ebben az országban boldogulni.
A magyar nemzetre kizárólag azok károsak,
akik elősdimódra szívják a vért és hamis és
hazug elméletek szításával szakadékokat ha-
sítanak a nemzet keretei között.”

A végzetes tragikum
A Pesti Hírlap a következőket írja: „Im-
rédy Béla esete az emberi végzet klasszikus
példája. Nem politikai és nem is gazdasági

okok buktatták meg, hanem származásának
körülményei. Nem tehet róla, hogy elődei
között nem árják is voltak. De éppen ez a
tény bizonyítja, hogy mennyire tudományta-
lan és céla nem vezethető a fajkérdés fesze-
getése. Imrédy személye ellen senkinek sem
lehet kifogása.”

A Pesti Napló írja: „Ha kellett bizonyos-
a fajteória misztikumának hiábavalósága és
értékeltelensége ellen, ime Imrédy Béla esete
most napnál fényesebb bizonyíték e tekintet-
ben. Végzetes tragikum rejlik abban a körül-
ményben, hogy a távozó miniszterelnöknek
ezért kellett elhagynia helyét, mert valame-
lyik dedáppja zsidó volt. A faji alap, a faji
elmélet, amelynek még legutóbb is szószóója
volt, megbukott. Ez az elmélet tudományta-
lan és céla nem vezethető. A magyar népek
nem szabad idegen, vad elméletekkel kísér-
letezni.”

Ötszáznyolevan millió fontot fog fegyverkezésre költeni Anglia az új költségvetési évben

Nyugtalanág Londonban Olaszország szándékai miatt
Az amerikai kongresszus hatalmas többséggel megszavazta Roosevelt fegyverkezési terveit

Washington, február 16. A képviselőház
367 szavazattal 15 ellenében elfogadta Roose-
velt fegyverkezési javaslatát, amely 552 mil-
lió dollárt irányoz elő hadfelszerelési célokra.
Roosevelt egyébként hétfőn a Houston örs-
kálói fedélzetére száll, ahonnan végignézi a
Csendes óceánon végbemenő hadgyakorlato-
kat. A manőveren 150 hadihajó, 600 repülő-
gép és 60.000 tengerész vesz részt.
Az egyik francia lap azt a feltűnést keltő
hírt közli, hogy Roosevelt a jövőhét folyamán
Európába érkezik. A hírt fenntartással kö-
zölik.

Washington, február 16. (Rador.) A sze-
nátus katonai bizottsága úgy határozott,
hogy ma nyilvánosságra hozza a Francia-
ország által rendelt repülőgépek ügyében
elhangozott beszédeket. 580 millió font!

Az angol alsóház szerdai ülésén Chamber-
lain beszéde után sir John Simon pénzügy-
miniszter bejelentette, hogy a hadfelszerelési
költségek összegét 400 millió fontról 800
millió fontra emelik fel a fokozódó szükség-
leteknek megfelelően. A Fehér Könyv, ame-
lyet már megjelentettek, ismerteti, hogy a
fegyverkezési program első három évében,
az 1940. április haváig 1173 millió angol fon-
tot használtak fel és ez az összeg öt év alatt
1500 millió angol fontra fog emelkedni. Be-
jelentette a pénzügyminiszter azt is, hogy
két új hadihajót építenek és 9 új kikötőt.

Az angol sajtó ellenvetés nélkül fogadta
az új tengerészeti költségvetés óriási méretű
növelését. Megállapítják, hogy 1939. január-
jában 540.000 tonna tartalmu hajó épült
Angliában és hogy a tavasz folyamán ez a
szám el fogja érni a 659.000-et. A repülő-
gépgyártás is felfokozott ütemben halad és
12 hónap alatt a termelés megkétszerező-
dött. A katonai sorozások növekedtek.

A Daily Express a következőket írja:
Most erősek vagyunk, de az új tervek olyan
hatalmassá fogják tenni birodalmunkat, hogy
senki sem fog merészkedni megtámadni
bennünket.
A Daily Mail hangsúlyozza, hogy az angol
nép minden terhet hajlandó viselni azzal a
feltétellel, hogy ha jól vezetik ügyeit.

A News Chronicle szerint ezúttal nem le-
het bírálni a kormányt, mert a fasizmus és
hitlerizmus fenyegetése Angliát kiadásainak
ilyen rendkívüli méretű emelésére kötelezik.

A Daily Herald megállapítja, hogy az új
költségvetési évben Anglia 580 millió fontot
fog fegyverkezésekre költeni.

Az olasz reakció

Róma, február 16. (Rador.) Olasz politikai
körökben attól tartanak, hogy az angol had-
ügyi költségvetés újabb emelése maga után
fogja vonni Olaszország kiadásainak emel-
ését is. A fasizta körök propagandisztikus
célokra fogják felhasználni az angol fegyver-
kezési költségvetés nagy tételeit, hogy ennek
hatása alatt az olasz fegyverkezéseket „az
olasz összköltségvetés többi tételeinek több,
mint kétszeresére emeltesék.”

A Popolo d'Italia római tudósítója szerint
a Fehér Könyv mély benyomást keltett a
brit közvéleményben.

London, február 16. (Rador.) Az angol
lapok továbbra is nyugtalanágukat nyilvá-
nitják Olaszország szándékait illetően. A
Times miután beszámolt Perth és Ciano meg-
beszéléséről, rámutat arra, hogy a libiai
olasz helyőrséget megerősítették s hogy min-
den erősítést Libia nyugati részében, a tuni-
szi határ mellé voanak össze. A libiai ki-
kötőkbe állandóan hadihajók érkeznek ten-
geralattjárókkal együtt. Az olasz közvéle-
mény azonban ellene van bármilyen külső
kalandnak.

London, február 15. Francia aviatikai
küldöttség érkezett csütörtökön rövid lá-
togatásra Londonba. A küldöttség tárgya-
lásokat folytatott aziránt, hogy különbö-
ző Angliában védjelzett repülőgépek és al-
katrészek Franciaországban való gyártá-
sának jogát megszerezze.

Berlin, február 15. A német távirati iro-
da jelel: Az angol-német társaság szoká-
sos évi bankjettjén beszédek hangzottak
el, amelyen az angol-német kapcsolatok
szorosabbá és barátságosabbá tételének
szükségességét hangsúlyozták. A banket-
ten többek között Koburg herceg gyalog-
sági tábornok és Newell Henderson tartot-
tak beszédeket.

VILÁG TUKRA

Bécs új arca

Kora reggel és délelőtt a közhivatalok
környékén, vámhivatalban, adóhivatalnál,
az előjáróságokon és természetesen a
Rothschild-palotában, az utlevélhivatalban
látni Bécs lakosságának azt a részét, mely
különböztetesen visszahúzódott a laká-
sokba: ilyenkor végzik dolgaikat a zsidók
és általában a nomárik. A kivándorlással
kapcsolatban olyan nagy a torlódás ezek-
ben a hivatalokban, hogy Bécsnek ez az
ideiglenes lakossága sokszor már előző es-
te sorban áll, hogy másnap délutánra be-
jusson oda, ahol dolga van.

A Prinz Eugen Strassen, az egykori
Rothschild-palota termeiben székel a „Zen-
tralstelle für Jüdische Auswanderung”. A
nagy, sötétszürke épület, amelynek egyik
része finnyasan hátrahúzódik a nagyforgal-
mu Prinz Eugen Strassetól, már teljesen
átvette a közhivatalok hangulatát. A rideg
táblákkal ellátott folyosók, a lépcsőfeljáró
s a termek rövid néhány hónap alatt telje-
sen levetkőztek régi mivoltuktól, a főuri
palota: most kissé nyirkos és sivár levegő-
jú hivatal. Sietés. Rendőrök, SS-egyenru-
hás hivatalnokok, Gestapo-emberek, árja
ügyvédek és kivándorló jelöltek. Zsidók és
nemárik. A hivatalnokok modora rideg,
de nem udvariatlan. Tárgyilagosság. Korán
delelőtt még előfordult, hogy némelyik
jóhangulatú, olyankor tréfál. Protekció
nincs, mindenki köteles minden előirt
okmányt beszerezni és nem lehet olyan
mentőkörülmény, melynek alapján kivételt
tesznek.

Kivételre legtöbbször akkor volna szük-
ség, amikor valaki a dachau koncentrá-
ciós táborból szabadul ki s rögtön el kell
utaznia. Gyakran ennek a nyomban eluta-
zásnak rengeteg akadályja van, de mégis
meg kell történnie.

A koncentrációs táborok létét és életét
egyévalában nem burkolják titokzatosság-
ba. Hatósági emberek nyugodtan beszél-
nek róla és a családtagok is egészen termé-
szetes hangon mondják el, hogy például:

— A férjem október 27-ike óta van Da-
chauban, de nemsokára együtt lesz a pénz
és akkor kiszabadul.

— Hogy-hogy? Pénzzel ki lehet szabadi-
tani?

— Jaj, dehogya. A férjem csak védőóri-
zetes. Már pedig, aki védő őrizetben van,
— Dachauban többnyire ilyenek vannak
— nyomban kiszabadul, amint az ember
a Gestapo előtt igazolja, hogy meg van a
vonat-, illetve hajójegye és megvannak a
vizumai, tehát kiszabadulás után rögtön
elhagyhatja a német birodalom területét.
Egy jelenet: A Rothschild-palota kapu-
ján siró-nevető középkori asszony jön ki
egy tíz év körüli fiúcskával. Kezében utle-
vel s miközben mennek, csókolgatja a kis-
fiút:

A jelenet mögött ennyi van: a férj a
buchenwaldi — szigorubb — koncentrá-
ciós tábor foglya. Az asszony nem tud ki-
utazni, de az egyik, kivándorlást intéző
akció révén, a fiúcskát el tudja küldeni
tengerentúlra. Minthogy most kapta meg
az utlevelet, a kisfiúnak valószínűleg meg
az nap el kell utaznia. Innet a siró-nevető
bucsujeletet.

A vizumokat, illetve beutazási engedé-
lyeket egyre nehezebb megszerezni. Hozzá-
vetőleges és nem hivatalos statisztika sze-
rint. Bécsből jelenleg hetvenezer ember
szeretne nyomban kivándorolni. Hetven-
ezer olyan ember, akinek a kivándorlás-
hoz szükséges anyagi eszközök valameny-
nyire rendelkezésre állnak. Ennyi embert
pedig a jelenlegi helyzet mellett talán két
év alatt sem lehet kivándoroltatni. Ezekon
kívül vannak azok a zsidók és nem árik,

ok tudni velük,
panyolországban
val is találkoznai

ayo, a köztár-
lügyminisztere,
gbeszélést foly-
elnökkel.

ymiszter meg-
ója előtt, hogy
rebelében teljes

A spanyol meue-
nőrzését végző
ziát tartanak a
ányának külön-
ster brigád több
nap délután. A
logram ékszert
zben ruháik bé-
ygerében rejtet-
bbá a határ kö-
riknél 200 kilo-
gram ékszert ta-
biztonsági hiva-
ttak egy Paero
istát, aki Spa-
végzett ki. A
rtott a „spanyol
z” helyiségeiben,
artóztattak le. a
ánya miatt.

mégvédi Franco

„Giornale d'Italia”
és Párizs most
eskedelmi hasznót
biztosítani a bur-
ol. A cel nyilván
közötti szoros ba-
nek francia-angol
sitése. Ujjáépítési
elzalogokkal akar-
szágot. Ezek a ki-
nemzeti Spanyol-
keségét. Róma és
A spanyol nem-
ükban nyilatkozott
kban lehet tartós.
gja utasítani kor-
t, amely kompro-

ormány elismerése
t angol alsóházban
amberlain kijelen-
éből óhajta, hogy
jabb vérontás nél-
kormány mindkét
arra az esetre, ha
szükségük. Pilla-
hiszi, hogy kivá-
olok vállalják egy
vaslatának felelősé-

lőnek azon kérdé-
ök a francia kor-
re eljárni Franco
ben, C. Berlin
írásban kérték

ita a Saland-
ségéről szóló
nyit

A Stefani ügynök-
et-Oroszország fel-
21-es egyezményt,
nd-szigetek semle-
ésére adta az ille-
miti Finnországnak
ára irányuló intéz-
véleménye szerint
g e szigeteket el-
támadási bázisul
osz terület ellen.
repülőgépek segít-
atnák Leningrádot.

ussolini
széde

Daily Mail úgy ér-
papa halála miatt
széde.

és Lapkiadó R. T.
Baron L. Pop 10
3-60.

PRIMAT

akiknél az anyagi eszközök hiányának a kivándorláshoz, ezek számára a pénz elő kell teremteni. Az elmúlt tíz hónap alatt a kivándorlást elősegítő intézmények révén körülbelül harmincöt-egyzven ezer ember jutott külföldre.

A zsidó hitközségen keresztül intéznek sok vagyoni jogi problémát.

Ha egy zsidónak volt — mondjuk száz-ezer márkának megfelelő vagyona és ki akar vándorolni, akkor kivándorlási adó címén huszonötezer márkát le kell fizetnie. Különböző adók, hozzájárulások és a párizsi merénylet után kivett büntető adó levonása után megmarad a vagyon ötven százaléka. Ez „sperrkontóra” kerül, ahonnan a hatóságok csak bizonyos összeg felvételét engedélyezik. Akinek, mondjuk, ötvenezer márkája van, az felvehet havonta száz-negyszáz márkát. Negyszáz márkát azonban már csak nagyobb család részére engedélyeznek. A zárolt számlán kezelt összeg kamatot nem hoz, s miután a főke tulajdonosa kivándorolt, pénzével már nem rendelkezhetik, hiszen a zárolt számláról csak akkor vehet fel pénzt, ha ott él helyben, már pedig az utlevél rendszerint csak arra érvényes, hogy egyszer át lépje a német határt kifelé, vagy arra, hogy még egyetlen egyszer visszatérjen a német birodalom területére.

Ha az ilyen kivándorolt tőketulajdonos szegény hozzátartozón segíteni akar, akkor kérvényt nyújthat be a hatóságokhoz, megnevezve hozzátartozót, s leírva, hogy miért van szükségük támogatásra. A hatóságok ilyen esetben rendszerint száz márkát szoktak engedélyezni. Egy négyemeletes bérház tulajdonosa eladta a bérházát, a befolyt összeget befizette zárolt számlára és azután kivándorolt. Pénzéből Bécsben maradt unokaöccsét és unokahugát akar segíteni. Azok ketten a hatóságoktól egyszer és mindenkorra a négyemeletes bérház vételárából száz-száz márkát kaptak.

Árvagondozó munka a Szilágyságban

Rendkívül látogatott és kihasználtságban is szép összefogott volt a szilágysomlyói zsidó társadalomnak abból az alkalomból, hogy az Árvagondozó helyi csoportja évi közgyűlést tartotta meg. Az ülést dr. Székely Sándor elnök vezette, aki beszámolt a csoport múlt évi tevékenységéről és örömmel állapította meg, hogy a nagyarányú tevékenység minden rétege készséggel vett részt az ezen szervezett keretében folyó szociális és nevelő munkában. Az Árvagondozó központjának képviselőjében megjelent dr. Neumann Vilmos titkár mondott köszönetet a vezetőségnek sokoldalú és értékes tevékenységéért, amellyel sikerült a zsidó társadalom érdeklődését a szociális problémák felé felkeltetni. Ismertette azután a nagyarányú tevékenységét, amelyet a központ a zsidó ifjúság produktiválása érdekében átrétegezési intézetével és tanoncotthonaival az utóbbi időben kifejtett és változó az ipari kiképzés mellett a mezőgazdasági kiképzés lehetőségeit. A mindvégig nagy figyelemmel kísért referátum hatása alatt a közgyűlés elhatározta, hogy az Árvagondozó által beindított átrétegezési munkába még nagyobb mértékben fog ezután bekapcsolódni.

A vezetőség elére sikerült a csoportnak dr. Keller Samu ügyvéd, hitközségi elnököt megnyerni, aki legmelegebb támogatásáról biztosította az Árvagondozó akciót, úgy a maga, mint a hitközsége nevében. Rajta kívül dr. Székely Sándor mint ügyvezető elnök vállalta a munka irányítását, míg dr. Sámuel Vilmos személyében új és lelkes munkatársat nyert a helyi vezetőség. A somlyói csoport elhatározta elsősorban a Kraszna és néhány számottevő más község bekapcsolását is, hogy az átrétegező tevékenység ezen községek ifjúságára is kiterjeszhető legyen.

A központ kiküldöttje másnap Margitta várost látogatta meg, ahol Fuchs Dezső és dr. Miklós Jenő páratlan agilitással készítettek elő a csoport reorganizálásának lehetőségét. A község zsidóságának két ízben volt alkalma meghallgatni dr. Neumann titkár előadását a zsidó ifjúság problémáiról, amelyeket Margitta zsidósága nagy figyelemmel kísért. A megjelentek kíváncsúsága a hosszabb idő óta szünetelő helyi csoport újjáalakult, amelynek élére Goldberger Mór, a hitközség régi érdemes vezetője került, míg a helyi elnököt dr. Miklós Jenő orvos választották. A vezetőségben részt vesznek még Klein Ferenc, a hitközség e. i. elnöke, dr. Friedmann Hermann, Blum Vilmos és egy 20 tagú választmány. A helyi csoport működése elé nagy reményekkel tekintenek és annak munkáját Weinberger Márton főrabbi is nagy szívélyességgel ígérte meg támogatni.

Száz esztendő zsidó nõi

Mose Montefiore-tól, az angol bárótól, rabbi Kiva József Schlesingerig, a Szefer lév hajri szerzőjéig

Börkötés. Merített papíros. Kép, sok kép. Ötszáznyolcvan oldal. Miféleképpen a török hódoltság idejéből maradt szóval „deffer”-nek nevezett az ilyen mennyiségű könyveket: az adóregisztereket hívták akkoriban így. Szép magyarsággal viszont „dizsmil” az efféle könyvek neve. Ünnepek előtt van keletjük, ajándékba vásárolják őket. Odébb, nyugaton Fröhstückerliteratúr és agyonlúsztrált ilyen tulkóvére hízlalt és agyonlúsztrált könyvek láttára. Gyanuba fogják az autor-jukat, hogy kellő borralval, egy-egy reggeli ellenében, adják közre a fényképeket és ugyanilyen szolgáltatásokat árulják magukat a könyvet. Vannak persze mégesebb természetű emberek, akik egyszerűen Schnorrle-turról beszélnek ebben az összefüggésben. Egyszerűen és gorombán. De lehet, hogy történetesen ők találják fején a szöveget.

Erthető, ha ezek után idegenkedve vettem kézbe ezt a Szefer mea sana című könyvet. Az idegenkedésem fokozódott, amikor bele is kukkantottam: Az idén jelent meg, de már tíz év óta készítették. Az első ívét még 1927-ben odaadták a Karlsbadba utazó Bialiknak, aki egy levelezőlapon, amelyet faksimilben közölnek a könyv első oldalán, néhány szablonos udvarias, majdnem semmitmondó szót írt a két szerkesztő egyikének, Triwaks urnak. A jó borkak nem kell céger közmondás alapján már kész voltam a megállapítással, hogy az ital, amit a Bialik cégére alatt itnek csapra ebben a könyvben, afféle bicskanyitogató. A keresett legenda-stílus, amiben a könyv íródott, szintén a gyomromra ment. Azt, hogy az utolsó száz esztendő palesztinai uttörőinek életrajz-sorozatát a Montefiore-központja felmelegítésével kezdik, megint csak nehezen tudtam megfogadni. De aztán ráébredtem, hogy igazságtalan vagyok. Elvégre is nem a sokatolvasókna, a tudóknak és a tudósoknak kézült ez a könyv, ez a defter, ez a dizsmil, hanem a tömegnek. A nagyközönségnek, amely ma már alig-alig ismeri Montefiore-t, akinek háziszipkás arcképe „tegnap” ott függött majd-minden zsidó lakás falán. Nem árt tehát németet gyujtani a nagy „stadlan” emlékének sem.

Kezdem így apránként megbékélni, majd egyenesen összeleplezni a könyvet. Kezdem olvasgatni benne, egyre tiltetesebben nézegetem a tartalomjegyzékét, majd a név- és tárgymutatóját is. A tartalomjegyzékből megtudtam, hogy kikről szól tulajdonképpen. Mose és Judit Montefiore-ról és titkárukról, dr. Loewerl. Aztán Zalman Corefrol, a rabbi Juda hachaszid „churvá”-jának újjáépítőjéről; Mordechai fiáról, aki már a földművelés és az ipar uttörője és unokájáról Joel Mose Szalamonról, a városépítő, mosava-alapító iról. Menachem Mendel Kamencerről, aki az első uttatatót — Baedeker-t, ahogy a könyv kellő anachronizmussal nevezi — írta Palesztináról és az első európai igényeket kielégítő zsidó szállodát alapította Jeruzsálemben. Következnek: Ludwig August Fraenkel, a bécsi hitközség titkára, majd elnöke, az osztrák lovag és költő, aki a Laemli-iskola alapítójának megbízásából zarándokolt Jeruzsálembé és vak meg süket a zsidó nemzeti törekvések iránt. Charles Netter, az Alliance israelite universelle titkára, aki a Mikve Jisrael néven ismert földművelés-iskolát alapította meg. Wilhelm Herzberg, az első zsidó árvalás alapítója.

Kiülön fejezetet kaptak a palesztinai uttörői: Jozsef Schwartz, Jakob Szafir, a vak-látnok; Abraham Mose Lunz, Elijah Szefer, Jisrael Zev Horowitz és Samuel Raffel.

Horowitz nevére erősebben felfigyeltem, mert földrajzi és történelmi enciklopédiája, amelyből eddig csak egy kötet — alef-től jod-ig terjed — jelent meg, a legjobb szakmunka ezen a téren. Minden folyót, hegyet, völgyet, várost és falut leír és rekapitulálja a reá vonatkozó teljes bibliai, talmudi irodalmat, nemkülönben a görög, latin és a modern nyelvű autorok feljegyzéseit. És aki ezt a tudáshalmazt összehororta, régivágású chaluka zsidó volt, beteg és a pénztelensége mellett (összeviszsa 38 éves volt, amikor 1918-ban meghalt), sose látott modern iskolát, a maga erejéből, vezet és irányítás nélkül jutott el a műveltségéhez. Egyébként Sátoralja-Ujhelyről kerültek a nagyszüléi Palesztinába. Ha jól tudom sochtim voltak az ősei a Teitelbaum dinasztia árnyékában.

A Mea sana következő része **Rabbanim bonim** felírást viseli: Rabbi Hirs Kalischer-ről, a Derisat Cion szerzőjéről szól. Utána Rabbi Jehuda Alkalayról, Zimony hajdani papjáról és rabbi Samuel Mohileverről, aki a párizsi Rotschildra, Palesztina nagy mecénására elhatározta, hogy elvándorol és végül erejével már a herzi politikai cionizmust szolgálta.

Kalischer életrajzában a Natonek Jozsef nevével találkozhatunk ismét. A jászberényi, majd székesfehérvári rabbi uttörő cionista szerepe még mindig nincs tisztázva és méltatva kellőképpen. Nemrégiben kicsi magyarmelvűl fizetést olvastam róla; sok szeretettel, de nem éppen mintaszertű tájékoztatóssággal írt a falusi jegyző veje, akinél élete utolsó éveit élte. Citron „Lexikon Cionijában”. Moses Hess művelében, a Zloizisti által bevezetett kiadásban, a Buber Der Jude-jének első évfolyamában és bibliográfiai műveiben, nemkülönben Löw Lipót Ben Chananjában (a szegedi neolog rabbi Ben-

csak tudós volt, hanem éles tollu publicista is, aki nem egyszer összetűzött a Chászám Szófernek ezzel az orthodox és nacionalista tanítványával) érdekes adatok találhatóak róla. Erdemes volna összeszedgetni és kiégszíteni őket, hogy méltó életrajza kerekedjék ki belőlük.

A Mea sana csak per tangente foglalkozik vele persze. Per tangente és megtehető felültesen: még a nevé is kétféleképpen transzkribálják héberre. De ezekből az odavetett jegyzetekből is kitetszik a Natonek jelentős szerepe. Egy 72 év előtti gyülekezet, a németországi gyarmatosító egyesület tartotta Frankfurtban, Natoneket küldte Konstantinápolyba, hogy a magas portánál engedélyt eszközöljön ki földvásárlásra és védelmet biztosítson a zsidó telepeseknek a rabló beduinok ellen. Sok ajánlólevéllel felszerelve, szefard zsidók küldöttsegédek kíséretében audienciázott Natonek a nagyvezérnél. Az eredmény azonban — az okot nem ismerjük — teljesen elmaradt. Natonek volt egyébként a berlini choveve Cion-központ főigatóra is. Angliában, Hollandiában, Német- és Franciaországban alakultak egyesületek a szónoklati nyomán. A Mea sana szerint pompás szónok volt, számos európai nyelvet bírt és különösen értette a módját, hogyan kell a szíveket megnyerni a Szentföld javára...

A testes könyv 387. oldalán még érdekesebb adatokra akadtam, olyasvalaké életrajzára, akinek egyénisége már régideje foglalkoztat. A szerkesztők is érzik, hogy kevésbé ismert, de felettébb sajtóságos életrajzot írnak le és már az előszavukban utalnak Akiva József Schlesinger (1837—1912 között élt) exceptionális egyéniségére. Nem-e legendaként cseng ennek a rabbinak a élet-története, utja Cionba? Es hozzáteszik: Kabbalista volt, moralizáló műveket írt, a maga idejének caddikja, rabbi Mose Szófer tanítványa. Es ime felkereskedik a Szentföldre és telepítési tervet dolgozik ki itten, amelyben temérdek kristályos csillan fel a Herzl későbbi plánjának. Még a részvénytársasági alapon megteremtett gyarmatosító vállalat sem hiányzik belőle és a zsidó hadsereg sem. Két csoportra osztja a zsidó katonákat. Somréal az egyik, ezek őrszolgálatokat végeznek. Láchméel a másik: ez a tulajdonképeni frontkatoná, az élharcos. Es efféle kijelentésekre vetemedik: Nem azért jöttem Erec Jisraelebe, hogy egyem a chaluka kenyerét és azért sem, hogy a tulvilági életmet megszolgáljam. Tulvilágra bőségesebb kilátásaim nyíltak a galutban... A szerkesztők joggal fűzik hozzá ehhez a citátumhoz: Hát beszél-e így valamikor is hétrébás zsidó rabbi?

A kérdéssel — mondom — igazuk van. Akiva József, vagy ahogyan híres műve után általában nevezik: Lévi hajri, terveivel, szavaival, tetteivel alaposan kiégett a megszokott, orthodox kerékvágásból. De az már kevésbé igaz, hogy a Chászám-szófer tanítványa lett volna. Ez a nagy pozsonyi rabbi 1839-ben halt meg, most lesz a 100. Jahzeitja. Az 1837-ben született Akiva József nem igen tanulhatott tőle nála. Igazából a Keszvő szófer tanítványa volt. Viszont könnyen lehet, hogy az apja — szintén pap és hitszónok — tanult Mose Szófer-nél.

A gyerekkoráról azt tudjuk a Mea sana szerkesztői, hogy a jesiva és a természet öien telt. Az apja ugyanis nemcsak rabbi volt, hanem szőlőművelő is és az év nagy részében a szőlőskertje lugasában oktatta a tanítványait. A fia így korán beletanult a földművelés titkaiba. Később, mint Petach tikva alapítója aztán jócskán használt látta ennek a tudományának. A másik különösége különös életének: Népiszkolát végzett. Magyarországon már általános volt az iskolázás kötelezettsége akkoriban. Így történt, hogy a későbbi rabbi és kabbalista — nagy ritkaság az ilyesmi — elvégezte az előírt osztyályokat.

Csodagyerek, 15 éves korában a pozsonyi nagytemplomban prédikált, 19 éves korában rabbioklevelet kap: a Keszvő szófer mellett Maharam Sik, a Trennungortodoxia kodifikátora írja alá. Kolozsvár első önálló rabbi-jának, Hillel Lichtensteinnak leányát veszi feleségül. Apósával együtt főerőssége a magyarországi orthodox zsidóságának. Szónoklatokkal, röpiratokkal, folyóiratokkal, szervezési munkával harcol a neologia ellen. De a németországi neortodoxia sincsen kedvére: Ezriel Hildesheimer a kismartoni rabbi, vagy a pozsonyi hitszónok, Fels Fischmann gyakran céltáblája támadásainak. E harcok folyamán jelenik meg Ungváron — ha jól tudom 1865-ben — a Szefer lév hajri, amely mindenekelőtt a Chászám szófer híres testamentumát glosszálja.

1870-ben már Palesztinába készül. Apósa parancsa téríti vissza rövid időre utjából, amelynek folyamán Szigeten, Láposon, Bethlenben és Kolozsvárt prédikált. De ezen az akadályon is rövidesen áttör. Nem kis dolog ez. Rabbi Hillel erős akaratú egyéniség. De rabbi Kiva József még erősebb. Palesztinába érve Jeruzsálemben telepszik meg, a Kotél hamaaravi töbzsomszedságában ver tanyát, a Talmud és Kabbala tanulmányainak tárgya. De a valóság iránt sem vesztíti el érzékét. Szamárhátra ül és keresztül-kasul járja az országot, ahol nézete szerint egyesgyedül élhet a zsidó a tóra szellemében, míg min-

miatt máshol el fog merülni a népek tengerében. A chaluka ügyeivel csak kényszerűségből bíbelődik. Kénytelen meghallgatni a panaszokodokat, s kénytelen elgondolkozni a segítő eszközökön. Csak egy megoldási lehetőségét lát: a chaluka megszüntetését. Segélyt csak a szegény talmudtudoók kapjanak, de ezek aztán bőkezű segélyt, nem kolduskenyeret, hogy gondtalanul élhessenek a tudományak, amelynek bizonyítványokkal és vizsgákkal igazolt elsőrendű művelői. A középzeri felkészültségük, meg azok, akik nem élhetnek teljesen a tudományak, telepedjenek meg a vidéken, vegyék művelés alá Erec Jisraeleket botorul, vétkekgondatlanul elhanyagolt földjét.

Kabbalista-talmudtudós barátait, akik egy-nézetben vannak vele, esoterikus szervezetben tömöríti maga körül és egyidejűleg kidolgozza egy világszervezetnek tervét. Fel kell építeni a zsidó Palesztinát hirdeti 1873-ban és három évvel támaszja alá ezt a kivánságát: Micva ez az országépítés, amely vetekszik a Tóra micvainak összességével. Utegyengetője a megváltásnak. Mentővált teremtünk vele a galut testi és szellemi földözötteinek.

A nevelésen kezd. Terve részletes: nyomon kíséri a gyermekeket a kisdétől a jesiváig. Szakoktatást is megkíván. Orvosokat és gyógyszerészeket, „masinisztákat” és kímikusokat” akar kiképezni. Héber könyvek-ből tanuljanak és bizottság ellenőrizze, hogy a tanításuk ne legyen vallásellenes szellemű. Zászlóaljakkban, törzsekben akarja hivat megszervezni. A szervezet élén a Naszi áll, aki Bet dinjével együtt Jeruzsálemben él. Adót, egyenruhát tervei, külön szervezetet az asszonyok részére, héber nyelvre, mesterségekre akarja őket tanítani. A zsidó család nyelve a héber legyen. Ezra és Nehemia idejével veti össze a maga korát. Senki sem gátolja most a zsidókat, hogy Erec Jisraelebe költözködjének. Figyelmezteti a hívő Izraelt: Ha sorscsapás éri őket, gondoljanak bűnikre. Mert súlyos bűn, hogy lakatlanul és pusztán hagyják a Szentföldet.

Mindenekelőtt Jeruzsálemtől kell feltámasztani, aztán sorát kell ejteni a vidék felépítésének. Kidolgozza az anyagi eszközök előteremtésének módját. Négy uton akarja megszerezni a szükséges pénzt: részvények, sorsjegyek, záloglevelek kibocsátásával és közadakozásból. Sok érteke van a gazdasági kérdések iránt. Meglátja a parancsteremtés nagy jövőjét, megállapítja a telepítés módját. Katonai szolgálatot követel a telepesektől, zsidó hajójárásokat kíván zsidó lobogó alatt. Erdemes lenne megtudni, hogy miért fehér-zöld-bibor és kék ez a lobogó a Lévi hajri elképzelésében. Zsidó világkongresszusról álmodozik és pontosan körülírja a zsidók elnökének jogkörét.

Rabbi Akiva Jozsef tervét felháztották a körül hivatalos vezetőit, akik már régóta fenekedtek ellene. Kiátkozással fenyegették meg, a testi épsége is veszélyben forgott. Az osztrák-magyar konzul vette védőszárnyai alá, szülei hazahívogatták. Nem hagyom el a frontot — válaszolta. Jobb meghalni Jeruzsálemben, mint királykúrában Mierájamban. — tette hozzá. Rendületlenül járta az országot, hogy zsidó telepeket létesítsen. Egyik alapítója Petach Tikvának, az első terület tizedrésze az ő bírtoka és külföldre utazik, hogy támogatást szerezzen a földműveléshez visszatérő zsidók számára. A vizsnci rabbi asztalánál elképedve hallják, hogy parasztai akarja átforgalni az éjjel-nappal könyvet buvó zsidókat. Az apósa, rabbi Hillel sem képes a veje radikálisusát megérteni és ijedtében a magyar Kótelek adományozza a petachtikvái területet, amit Akiva József a öt névére telekkönyveztetett.

Akiva József elképedt, s teljesen megtört erre a hírre. Nem tért vissza petachtikvai hivelhez, akiket a telepítés első idejében szóval-tettel, prédikációkkal és gyűjtésekkel buzdított, visszavonult Bethamidrásába, ott a Szentfal tövében s imádkozással, tanulással, szent könyvek kiadásával és vallási problémák elődöntésével töltötte napjait. Ha néhány napján aktuális kérdéshez szólott mégis hozzá, csupa eredetiség, csupa erő volt minden szava. Egy példát: Nem tudom ki a nagyobb bűnös — mondotta egyszer, amikor az új jisuvról kérdezték a véleményét. — Az újítókat vajjon, vagy a szenteskedőket? A messiás fogja csak eldönteni, hogy ki vétett többet, azok-e, akik poseim-nek nevezgetik magukat, de egész lelkiükkel-tesztükkel dolgoznak Cionért? Vagy, akik éjféli könyörgéseket rendeznek Cionért, de semmit sem tesznek érte? Lehet, hogy csak „fogságba esett gyermekek” ezek a poseim, s az övéké a nagyobb érdem.

Az olajfák hegyén földelték el. (t. i.)

Könyvkötészeti munkákat teljesen és olcsón készít a

GLORIA

könyvkötészet.

Tulajdonos: MARK LAZAR.

CLUJ, Piața Unirii 9.

A Z

A pápa hal

PALESZTINA FORÁBLJAINA
Dr. Isaac Herz rabbi, mint intézett Pacelli hunyta alkalmá a következő:
„Mélységes lesztinai zsidósá nagy veszteség egyházat és az Dr. J. H. He Hinsley kardinalikus érsekhöz „Az angliái lom emenciád nem elhunyt a fogják őrizni a aki félelem nélkül és a jognak és az embe let és az embe

A ZSIDÓ VÉTE.

Zsidó jevében dr. vetkező részvé lamtitkárhoz: „Mélyen érin nek halála ált világ zsidóinal tét fejezi ki sohansan fogja bátor és neme emberi méltós a támogatást, számtalan áló Newille Las British Jewish likus érsekh amelyben az fejezte ki a k halála fölött. továbbita e lamtitkárhoz. A lengyelon részvétlávrat a pápa elhun

A PALESZTINAI

TATASA. Az ben emlékezt geről és mük szemben tanu lapok rámuta jóelőre felism alálása az e jait, ha az e harcot ellene ca a rassziz „világító lap amely gyász nak híret, ki a héter tuda tura iránt.

A PARIZS MÁCIOJA.

Rabbi, a páp kező nyilatka „Az hisz zem ki, ha a zsidókat öszintén éri a béke és a tiszteite ber energikusan mus ellen. E csak gyűllő ményeit is, sze a keresz Rabbi De zsinagóga-eg pápa elhun tában kijel fő elhunyt nek.

A LENG KIVANDOR

gyel küllgy vetési bizo tette, hogy meg fog te nemzetközi oldása érde a miniszter országok e utóbbi éve lesztinára Koppelba rium előd kivándorlás ezáltal „ki gazdasági mondotta

A Zsidó Távirati Iroda jelenti:

A pápa halála és a zsidó világ

PALESZTINA ÉS NAGY-BRITANNIA FÖRABBIAINAK RÉSZVÉTTÁVIRATA.

Dr. Isaac Herzog, Palesztina országos főrabbija, mint jelentették, részvétáviratot intézett Pacelli bíborshoz XI. Pius pápa elhunytá alkalmából. A részvétávirat szövege a következő:

„Mélyeség együttérzés és részvét a palesztinai zsidóság és a magam nevében is a nagy veszteség fölött, mely a katolikus egyházat és az egész emberiséget érte.”

Dr. J. H. Hertz, Nagy-Britannia főrabbija Hinsley kardinálishoz, a westminsteri katolikus érsekhez a következő táviratot intézte:

„Az angliai zsidóság részvétét tolmácsolom emineciádna a katolikus egyház fejének elhunytá alkalmából. A világ zsidói megfogják örizni az emléket annak a férfinak, aki félelem nélküli harcosa volt az igazságnak és a jognak, az istentelenség, a fajörült és az embertelenség hatalmai ellen.”

A ZSIDÓ VILÁGKONGRESSZUS RÉSZVÉTE. A Zsidó Világkongresszus exekutívé nevében dr. Stephen S. Wise elnök a következő részvétáviratot intézte Pacelli államtitkárhoz:

„Mélyen érintve XI. Pius pápa öszentségének halála által, a Zsidó Világkongresszus a világ zsidóinak milliói nevében mély részvétet fejezi ki emineciádna. A zsidó világ sohasem fogja elfelejteni az elhunyt pápa bátor és nemes magatartását a szabadság és emberi méltóság megvédése érdekében és azt a támogatást, amelyben a faji üldözöttet számtalan áldozatát részesítette.”

Neville Lasky, a Board of Deputies of British Jewish elnöke, a westminsteri katolikus érsekhez intézett részvétáviratot, amelyben az angliai zsidóság együttérzését fejezte ki a katolikus polgártársakkal a pápa halála fölött és arra kéri az érseket, hogy továbbítsa a részvétáviratot a pápai államtitkárhoz.

A lengyelországi rabbi egyesület ugyancsak részvétáviratot intézett Pacelli bíborshoz, a pápa elhunytá alkalmából.

PALESZTINAI HÉBER SAJTÓ MELITÁSA.

Az egész héber sajtó nagy cikkekben emlékezik meg XI. Pius pápa egyéniségéről és működéséről, méltatván a zsidókkal szemben tanúsított liberális magatartását. A lapok rámutatnak arra, hogy a pápa már jóelőre felismerte, hogy a fajvédő politika alálása az egyház és a kereszténység alapjait, ha az egyház nem veszi fel idejében a harcot ellene. A Haarec szerint a pápa harcra a rasszizmus és antiszemitizmus ellen „világító lap az ő életrajzában.” A Haboker, amely gyászkeretben közölte a pápa halálának híreit, kiemeli Pius pápa nagy szeretetét a héber tudományok, a héber nyelv és kultúra iránt.

PARIZSI GRAND-RABBI PROKLAMÁCIÓJA.

Dr. Julien Weill, a párizsi grand-rabbi, a pápa elhunytá alkalmából a következő nyilatkozatot tette közzé:

„Azt hiszem, hitsorsosaim érzelmeit fejezem ki, ha azt mondom, hogy a pápa halála a zsidókat éppúgy, mint a keresztényeket, ószintón érinti. A zsidóság az igazságosság, a béke és a testvériség apostolát csodálta és tisztelte benne. XI. Pius több ízben lépett fel energikusan és logikus érveléssel a rasszizmus ellen. Elítélte az antiszemitizmust, nemcsak gyűlölködő elméletét, hanem cselekményeit is, amelyek nem egyeztethetők össze a keresztény hittel.”

Rabbi David B. Sola-Pool, az amerikai zsinagóga-egyesületek tanácsának elnöke, a pápa elhunytá alkalmából adott nyilatkozatában kijelentette, hogy a katolikus egyház elhunytá nagy vesztesége az emberiségnek.

Lengyelország

A LENGYEL KORMÁNY ÉS A ZSIDÓ KIVÁNDORLÁS KÉRDÉSE.

Szembekkülül állami titkár a szenátus költségvetési bizottságában többek között kijelentette, hogy a lengyel kormány minden lehető meg fog tenni a zsidó kivándorlási probléma nemzetközi együttműködés útján való megoldása érdekében. Beszédének további részében a miniszter kijelentette, hogy a bevándorlási országok elzárják kapujukat a zsidók elől az utóbbi években, ami jelentős mértékben Palesztinára is vonatkozik.

Koppelbach szenátor, a külügyminisztérium elnöke, a lengyelországi zsidó tömeg-kivándorlás szükségességéről beszélt, hogy ezáltal „kiküszöböljék a zsidókat az ország gazdasági életéből.” A külügyminiszter — mondotta — azon van, hogy elkerülje a zsi-

dók kényszerű kivándorlását és utat és eszközöket keres arra, hogy a zsidó kivándorlási probléma a kivándorlási és a bevándorlási országok együttműködése útján nyerjen megoldást.

Dembski független szenátor azt javasolta, hogy Lengyelország úgy a saját, mint a zsidó nép érdekében kérjen otthont a zsidók számára. Lengyelország — mondotta — arra kell bírja a többi államokat, amelyek nagy területek fölött rendelkeznek, hogy nemzetközi méretekben oldják meg a zsidó problémát.

Litvánia

A LITVÁN KORMÁNY NEM FOGJA TÖRNI AZ ANTISZEMITA KIENGÉSEKET.

Mironas miniszterelnök kihallgatáson fogadott egy zsidó küldöttséget, amely eljáratot nyújtott át neki és abban tiltakozását fejezte ki a legutóbb történt antiszemitizmus tüntetések, de különösképpen a litván sajtóban megjelent zsidóellenes cikkek és a rádióban elhangzott hasonló szellemű beszédek ellen.

A miniszterelnök válaszában többek között kijelentette, hogy a kormány semmiesetre sem fogja eltörni a zsidóellenes tüntetések. A kormány ki fogja küszöbölni a rádióból is a zsidóellenes propagandát és cenzurálni fogja a rádió-beszédeket. A miniszterelnök megígérte továbbá, hogy felhívást fog intézni a litván lapok szerkesztőihez, kérve őket, hogy mérsékelt formában kezeljék a zsidókérdést és tartózkodjanak minden zsidóellenes bojkott-propagandától.

— A litván kormány — mondotta a miniszterelnök — a lakosság összes rétegei közötti békeség együttműködést kívánja.

Németország

A NÉMET ZSIDÓK MILLIÁRDOS SARCANAK BEHATÁSA.

A német birodalmi pénzügyminiszter újabb utasítást küldött a zsidókra kivetett milliárdos sarc behajtásának kérdéseivel kapcsolatban, amelyet a hivatalos lap egyik legutóbbi száma közöl. A rendelet általánosságban megállapítja, hogy érvényben maradnak az első részlet behajtására vonatkozó rendelkezések, azonban a következők magyarázatokkal: Értékpapirokat csak úgy fogadják el, ha mellékelve vannak az összes le nem járt szelvények. A rende-

Amerika

Zsidó tudósok az amerikai bűnözés-elleni harc szolgálatában

A Newyork Times jelenti Washingtonból, hogy a washingtoni központi kriminalisztikai intézet újszerű programot állított fel a bűnözés kutatására és leküzdésére és az amerikai közvélemény felvilágosítására. A washingtoni kriminalisztikai intézet, amelynek a legjelentősebb amerikai kriminalisták a tagjai, elhatározta, hogy hét európai jeles kriminalistával egészíti ki létszámát, akik a közép-európai események következtében vesztették el pozíciójukat. Így meghívták dr. K. Birnbaum professzort, a berlini egyetem kriminal-biológiai és kriminal-antropológiai tanárát, R. M. W. Kempnert, a berlini belügyminisztérium rendőrségi osztályának volt főtanácsosát, aki a berlini rendőrségi intézet docense is volt és egyik megalkotója a még ma is érvényben lévő rendőri törvénynek. Meghívták továbbá dr. H. Mannheim volt berlini büntető bírót, dr. Leonhard Adamsot, dr. Grünhut professzort, a Bonni egyetem kriminalistáját, dr. Marianne Bethet, a bécsi egyetem volt pszichológiai tanárnőjét, dr. Friedrich Hofert, volt berlini egyetemi tanárt. A meghívtak mind zsidók, vagy zsidó származásúak. Ezek az európai tudósok az amerikaiakkal együtt agy-trószót fognak alakítani, a bűnözés elleni harc szolgálatában.

Emigránsok, menekültek

LORD MARLEY NEM BESZÉLHET A DÉLAFRIKAI RÁDIÓBAN.

A délafrikai rádió-társaság felkérte Lord Marley-t, az ORTÓSE társadalmi szövetség képviselőjét, hogy szívesen este előadást tartson a rádióban a menekültügyi kérdésekről és a nemzetközi helyzetről. Kinos feltűnést keltett azonban az a hír, hogy a társaság az utolsó pillanatban minden megokolás nélkül lemondta az előadást.

AGUDA KÜLDÖTTÉSG KERESETE FEL SIR HERBERT EMERSONT.

Sir Herbert Emerson, a Népszövetség menekültügyi bizottságának elnöke kihallgatáson fogadta az

a második részlet esedékességét február 15-ében állapította meg. Az értékpapírok január 31-iki árfolyamon vehetők át. Annak kivizsgálásával kapcsolatban, hogy a zsidók készpénzbeli szolgáltatásra mennyiben képesek, minden zsidó, aki az adott természetben, (nem készpénzben) szolgáltatja be, nyilatkozatot köteles adni a fizetőképességéről. Ha fizetéseként birtokot ajánlanak fel, úgy ez a birodalmi pénzügyi hivatalnak azonnal jelentendő. A rendelet ezután különböző részletintézkedéseket tartalmaz, a pontosan nemfizető zsidókkal szemben.

Ha az adó fizetésére városi ingatlanokat ajánlanak fel, úgy azok az 1935. évi telekkönyvi értékelés alapján vehetők át. (A márká-infláció miatt 1935. év óta 50-60 százalékkal emelkedtek a németországi városi ingatlan árak. A szerk.) Azok, akik 1938. november 12-ike előtt külföldre távoztak, megbízottak útján a Berlin Moabiti adóhivatalnál kötelesek a sarcot befizetni és általában a külföldre távoztak adó-ügyeiben a Berlin-Moabiti adóhivatal illetékes.

UJBÓL KÖZÖLHETŐK A CSALADI ÉRTESÍTÉSEK NÉMETORSZÁGBAN.

Miután a novemberi pogromok idején az összes zsidó lapokat betiltották, a zsidóknak nem volt többé alkalmuk családi értesítéseket közölni. A Jüdische Nachrichtenblatt, amely az egyetlen engedélyezett zsidó sajtóorgánium Németországban és amely szigorú cenzura alatt áll, megjelenésének első heteiben sem közölhetett családi értesítéseket. A lap legutóbbi számaiban jelentek meg először családi értesítések. Természetes, hogy a családi értesítések rovatában a legtöbb a gyászjelentés, de csak az 1938. december után történt halálos esetekről szólnak ezek. Az „Izrael” és „Sarah” előnevek, amelyeket a január elseji rendelettel vezettek be, többször megismétlődnek minden családi közleményben. E családi értesítésekből tűnik ki, hogy dr. Arthur Kuttner, a jeles berlini orv. és gégeorvos, január 30-ikán meghalt.

ZSIDÓ EGYESÜLETEK FELOSZLATÁSA AUSZTRIÁBAN.

A hivatalos „Wiener Zeitung” rendeletet közöl, amelyben többek között arról van szó, hogy Bürekel helytartó hozzájárulásával a következő egyesületeket feloszlatták: az ausztriai zsidó frontharcosok szövetségének gráci csoportja, a Hakoah turisztikai és sí-egyesület. A feloszlattott egyesületek vagyonát elkobozták.

54 NÉMETORSZÁGBÓL KIUTASÍTOTT LENGYEL ZSIDÓ GYERMEK ANGLIÁBAN.

Mint jelentették, egy 54 gyermekből álló csoport, amelyet a legutóbbi németországi lengyel zsidó tömegkiutasítások alkalmából Lengyelországba toloncoltak, pénteken, február 10-én Varsóból Gdyniába utazott, majd onnan Angliába hajóztak. A gyermekek utazási költségeit és angliai nevelését a londoni United Polish Appeal fejezi. A csoportot az United Appeal kincstárosa, Zeitlin ügyvéd kísérte el, aki e célból hetekkel ezelőtt Lengyelországba ment.

AKCIÓ A MENEKÜLT AGGASTYANOK BEVÁNDORLÁSÁÉRT AMERIKÁBAN.

Smathers szenátor törvényjavaslatot terjesztett be a szenátusban, amelynek értelmében Amerika megengedné a 65 évet betöltött menekülteknek, hogy az Egyesült Államokba bevándoroljanak, azzal a feltétellel, hogy ne üzennek hasznot hajtó foglalkozásokat és ne szoruljanak közsegélyezésre.

Palesztina

RUTHENBERG TEL-AVIV DISZPOLGARA.

A tel-avivi városi tanács elhatározta Pinchas Ruthenberg mérnöknek Tel-Aviv díszpolgárává választását. A Keren Kayemeth tervbe vette, hogy a hatvanadik életévét betöltött Ruthenberg tiszteletére érdőt fog ültetni.

Svájc

A HAFKINE ALAPÍTVÁNY TEVEKÉNYSÉGE ÉS A JESIVAK JAVÁBA.

A Haffkine alapítványnak az elmúlt napokban Lausanneban megtartott évi közgyűlése alkalmából részletes beszámoló jelent meg az alapítvány kuratóriumának tevékenységéről, amelyben ismertetik Waldemar Haffkine professzornak életét. Haffkine professzor Odeszában született, majd mint a nagyhirű Metschnikoffnak tanítványa és tanársegéde a párizsi Pasteur intézetben dolgozott, innen Indiába ment, ahol a pestis elleni orvosi küzdelmet vezette. Husz éven keresztül volt az általa alapított bombayi kutató intézetnek vezetője. Angol nyelven megfogalmazott végrendeletében Haffkine körvonala az általa teremtett alapítvány céljait. Az alapítvány tevékenységéről szóló beszámoló 1930. novemberétől kezdődik, amikor is az alapítvány vezetőségét beirták a svájci cégjegyzékbe. Haffkine kívánságának megfelelően az alapítvány a jesiva-tanulók gondozását, felnevelését, orvosi felülvizsgálatát és testápolását szolgálja. Különös gondot fordít az alapítvány azokra a tanítványokra, amelyek a máramarosszigeti, iklódi és felsővisóti intézetekhez hasonlóan szövetségi és asztalos műhelyeket tartanak fenn. Az ipari kiképzés gondolata visszhangot lel a jesivákban. Így a varsói Beth-Schmuel Jesiva növendékeinek számára kerestési kurzust alapított. A cseh-szlovákiai Hlohovecban a jesiva-növendékek mechanikusi, asztalosági és kertészeti kiképzést nyernek. A máramarosszigeti jesiva mezőgazdasági farmot alapított. A Haffkine alapítvány 1931-től 1938-ig a litvániai, lettországi, lengyelországi, romániai és cseh-szlovákiai jesivák között 17 ezer 375 fontot osztott szét. A beszámoló sok képet közöl azokról az intézményekről és jesivákról, amelyeknek alapítását a Haffkine alapítvány kezdeményezte. Az alapítvány tanácsának tagjai Max M. Warburg, prof. Eugen Mittwoch, dr. Siegmund Wassermann, dr. Martin Bloch, Willy Dreyfuss, Marcell Mayer és Karl Nathan. Az alapítvány ügyvezető titkára dr. Max Wischnitzer.

Magyarország

MOSAKODÁS ESETLEGES ZSIDÓ OSOK MIATT.

Gróf Haller Gábor református pap különben ismert szabadelvű felelőse publicista is, közli a „Pesti Napló” egyik legutóbbi számában az alábbi nyilatkozatot: A mai napon külföldi utamról hazatérve Négvári Géza alezredek (Práter ucca 39. sz.) utól egy levelezőlapot kaptam. Erre a levelezőlapra az alezredek ur ragasztotta az Összetartás című nyilas lap egy kis nyul-farknyi cikket, melyben az áll, hogy az én anyám leánykori neve Slézinger Elli zsidó, stb. En kulturálságomnál fogva méltóságom alulnak tartom azt, hogy erre a huncut csipkelődő füllentésre válaszoljak, hiszen Fiala Ferenc, a lap szerkesztője, egykori berlini időzésem alatti jó barátom, nagyon jól ismeri anyámnak berlini családját, hiszen volt anyám nővéreknél, — Otto Richteréknél (Berlin-Friedrichshagen, Müggelseedamm — 222.), mint kedves és szimpatikus vendég is. Mégis két szempont miatt kell írnom, — hogy szüléim árják egészen 1000 esztendőn keresztül. Először azért, hogy az alezredek ur nyugodtan mehessen templomba, tudván, hogy nem vagyok zsidó pap, másodsor azért, — hogy megvédjem nagybátyámat, a német tengerészeti minisztérium főtitkárát, aki egyébként igen fanatikus és befolyásos nemzeti szocialista. Engem a magyar hírlapirodalom és némes légkörből sarjadt sároskodása nem érdek. Erdemes azonban továbbkutatni. Uraim. Hogy biztos támpontjaik legyenek, ideírom, hol keressék a keresztleveleket.

Anyám neve: Biessey Efride, szül. 1891-ben Berlinben. Apja neve: Louis Biessey, szül. 1855 december 11-én Brombergben, meghalt 1923 március 8-án Berlinben. Anyám anyjának, tehát nagyanyámnak neve anyai részről: Maria Luise Auguste Berhardt, ennek szülei: Heinrich Gerhardt és neje Maria Pudor. Nagyanyám született 1862 január 1-én Manschnowban, Németországban szintén. Valamennyien evangélikusok és tiszta árják. Apai részről a magyar történelmi családok sorában megtalálhatók őseim. A Hallerek, báró Vayak, gróf Telekies, stb. Innen olthatatlan és uri magyarságom, mely miatt ezt az ügyet a magam részéről lezártam. Aki őseim közül egy zsidószármazást is felmutat, annak olyan összeget fizetek, amilyent az Összetartás sohasem tudna. Nosza nemes versenyre.

Uj angol-magyar szótár, Biró-Willer-Fest

uj kiadása, magyar-angol és angol magyar egyben, 655 lap, vászonkötés, 264 lei. Kelemen: Német-magyar, magyar-német egyben, papírk. 198, vászon 264 lei. Ujváry-Velédits teljes francia-magyar és magyar-francia szótár, papírk. 139, vászon 198 lei Lepageál, Kolozsvár. Postán utánvétellel. Kérjen teljes nyelv- és szótárjegyzéket.

HIREK

Időjárásjelentés. A bucaresti időjárás-kutató intézet jelentése szerint mára a következő időjárás várható: továbbra is súlyos légnyomás, váltakozó felhőzet, muló jelleggel derült égből az ország északi felében, enyhe nyugati légáramlás, lassu hőemelkedés, kisebb csapadék északon, reggel és este köd.

Elbocsátották a stuttgarti amerikai konzulátus hat német tisztviselőjét, mert szabálytalanságot követtek el. Washingtonból jelentik: A külügyminisztérium közli, hogy a stuttgarti amerikai konzulátus hat német tisztviselőjét elbocsátották, mert szabálytalanságot követtek el. A német rendőrség le tartóztatta őket. A vizsgálat megállapította, hogy vizumot szolgáltatott ki három olyan egyénnek, akiket a német rendőrség keres és nem tartották be a beutazási kérések sorrendjét.

Vasárnap nem nyithatnak a belvárosi borbélyüzletek. Emlékeztetés az a küzdelem, amelyet a borbély- és fodrászpar alkalmazottai a vasárnapi munkaszünetet feladó rendelkezésekkel szemben indítottak. Ennek során terjedelmes emlékiratot nyújtottak be egy a munkaügyi minisztériumhoz, mint a miniszterelnökséghez. Az emlékiratra a napokban érkezett meg a minisztérium válasza, melynek alapján Tárnoveau munkaügyi felügyelő közös tárgyalásra hívta össze a borbélyiparosok és alkalmazottak kiküldöttjeit. A tárgyalások tegnap fejeződtek be és ezzel a hosszú ideje vajudó kérdés valószínűleg egyszersmindenkorra elintézését nyert. A miniszteri leirat értelmében, a vasárnapi munkaszünetet tekintve, a várost két zónára: bel- és külvárosi zónákra osztják fel. A belvárosi üzletek vasárnap egyáltalán nem nyithatnak, míg a külvárosiak nyitva tarthatók vasárnap délelőtt, de ennek ellenében szombaton este 8 órakor és hétfőn délelőtt kötelesek üzletüket bezárni.

Elkészült Kolozsvár város új adó- és illetékszabályrendelete. A mult év augusztusában életbelépett új közigazgatási törvény egész sereg új intézkedéseket tartalmaz a közigazgatás ügyvitelére nézve. Külön rendelkezéseket ír elő a községi adók és illetékek kivételére és azok kulcsára nézve is. Minthogy ezek az előírások némileg eltérnek a korábbi közigazgatási törvény vonatkozó szakaszaiktól, szükségessé vált az új törvény szellemében módosítani az összes szabályrendeleteket. Így került sor az új városi adó- és illetékszabályrendelet elkészítésére, melyet hosszú hetek fáradságos munkája után dr. Baba Trifu tanácsos, a város pénzügyi osztályának főnöke állított össze. Az új városi adószabályrendeletet dr. Baba tanácsos a város vezetőségének legutóbbi ülésén mutatta be, amely nyomban megkezdte annak részletes letárgyalását. Dr. Pop főjegyző kijelentette, hogy az új szabályzat lényegében a régi előírásokat követi és nincs szó a városi adók és illetékek felemeléséről. Az új szabályzatban mutatkozó eltérések a régi rendeletekkel szemben lényegtelenek.

Egy 18 éves ifju tragikus halála. Tor-dáról jelentik: Folyó hó 12-én tragikus hirtelenséggel meghalt Bernát Avigdor, Bernát Lajos fogorvos 18 éves fia. Vasárnap délelőtt fűrés közben szivgörcsöt kapott és amikor édesapja hosszas távolléte miatt nyugtalan-kodva keresni kezdte, eszméletlenül talált rá a fürdőszobában. A gyorsan előhívott orvosok minden lehetőséget elkövettek, hogy megment-sék, de minden erőfeszítés már hiábavaló volt. A fiatal fiu, aki a helybeli liceum nyolcadik osztályának tanulója volt, korát meghazudtoló szellemi érettséggel bírt, tanulmányainak elsősorú elvégzése mellett, minden szabad idejét a zsidó munkának szentelte. Lelkesen és céltudatosan készült az Ereche.

A helyi cionista mozgalom komoly és hasznos munkatársa volt. Az egész város szerette ezt a nemes ifjut, aki szolgálatkészen, ideális helkenek minden melegségével állott az országépítő akciók és minden más nemes cél szolgálatába. Komolysága és ügyessége mindenkivel elfeledtetette, hogy még gyermek-ember. Az öntudatos új nemzedék méltó típusa volt. Temetése hétfőn délután az egész város osztatlan részvétel mellett zajlott le. A gimnázium összes növendékei megjelentek az igazgató és a tanárok vezetésével. Osztálytársai a gyászokosi mellett haladva kísérték barátjuk koporsóját. A gyászszónak Adler főrabbi tartott megrázó beszédet. A temetőben osztálytársai vették a vállukra a koporsót és vitték a sírhoz. Ott a tanári kar nevében dr. S. Weinstein bucsuztatta könyvekkel a szemében. Barátai nevében Nemes Joachim bucsuzott a jóbaráttól meleg szavakkal. A szívből jövő bucsu megrendített mindenkit. Majd a strájer-himnusz hangjai mellett nemzetiszimái szalagot helyeztek társai a koporsóra. A gyászoló család íránt városzerte őszinte részvét nyilvánul meg.

Diktatori jellegű kivételes hatalmat kapott Csang Kaj Sek marsall

Uj tárgyalások kezdődnek Moszkva és Tokió között

Tokió, február 16. (Rador.) Arita külügyminiszter csütörtökön utasította Togo moszkvai japán nagykövetet, hogy vegye fel a szovjetkormánnyal a tárgyalásokat az orosz vizeken való halászat kérdésében, hogy a problémát véglegesen rendezhes-sék. A japán követnek azért ment utasítás, mert a japán parlament március 15 előtt kielégítő megoldást akar ebben az ügyben. Sanghajból jelentik, hogy Csang-Kaj-Sek marsallt, akit a Kuomintang csak napokkal ezelőtt ruházott fel a legfelsőbb haditanács elnöki tiszttel, most diktatori jellegű kivételes hatalmat kapott a hadvi-selés folytatására, azzal a kikötéssel, hogy béketárgyalásokat csak a Kuomintang köz-bejöttével kezdeményezhet.

Tokiói jelentés szerint a Hainanban part-ra szállott japán katonai haderő tegnap kisebb kínai ellenállás után elfoglalta Jiu-rint, a sziget legfontosabb kikötőjét. Az újabb annexió minden nagyobb véraldozat nélkül ment végbe.

Tokió, február 16. A japán kormány utasította moszkvai követét, közölje a szovjet kormánnyal, hogy Japán kénytelen lesz „szokatlan intézkedésekhez” folya-

modni, ha a távolkeleti szovjet-vizeken való halászat kérdésében nem sikerül meg-egyeztést létesíteni.

Tokió, február 16. A külföldi hajók utasítást kaptak, hogy legalább 30 mérföldre távolodjanak el a Csekiang tartományban lévő Hainan kikötőtől, amely 180 mérföld-nyi távolságra fekszik Sanghajtól délre. A japán haditengerészet új harci műveleteket készít elő ezen a vidéken.

Tokió, február 16. A moszkvai japán kö-vet energikus intervencióját azzal magya-rázzák, hogy közeledik a halászat szezo-nja. Japán ezért sürögösen rendezni kívánja a szovjet-vizeken való halászat kérdését.

Az „Aszaki Shimbun” nevű lap szerint a moszkvai japán követ be fogja jelenteni, hogy amennyiben a szovjet-kormány nem hajlandó a kérdést sürögösen megoldani, úgy a japán halászok be fognak hatolni azokra a vizekre, amelyekről a szovjet-hatóságok kitiltották őket, még akkor is, ha a japán hadihajók védelmére volnának utalva. Arita külügyminiszter jelentést tett a császárnak a helyzetről és utasítást kért a japán kormány további magatar-tására nézve.

Széleskörű fasiszta összeesküvést lep-leztek le Csehszlovákiában. Prágából jelen-tik: Titkos fasiszta szervezet kétszáz tagját tartóztatta le a csehszlovák rendőrség. A Reuter szerint széleskörű összeesküvésről van szó. Brno mellett éjszakánként fiatalem-berekből álló csoport gyakorlatozott, akik fasiszta összeesküvők voltak. Nagymennyi-ségű zsidóellenes röpiratot találtak náluk.

Egyre nagyobb az érdeklődés Romániá-ban a newyorki világlkiállítás iránt. Bucuresti-ből jelentik: A newyorki világlkiállítás iránt egyre nagyobb az érdeklődés. Az utazási irodák állítólag kartellbe lépnek és egységes árat állapítanak meg. Egyelőre 40.000 lejért hirdetik az utat.

Bohócot temetnek... A népszerű Janesi bohócot, aki vasárnap délután halt meg a budapesti Verebély-klinikán s harminc esz-tendőn keresztül a legnagyobb sikereket aratta a városi színház körüli paronóján. Janesi bohócot a magyar főváros legtöbb lapja kegyelettel elparantotta, mert ő volt az első clown, aki magyarul beszélt és magyarul énekel. Számos békebeli és há-borus nótát indított el a népszerűség ut-jára. Mindez nagyon szép, az úgynevez csak az a szépséghibája, hogy néhai Janesi csalá-di neve Morgenroth volt s ama felekezet-hez tartozott, amelynek tagjait most a határon túl „népcsoporttá” tömörítik. De-hát Janesink — Imrédjével ellentétben — ismerte származása titkát, csak hogy olyan destruktív volt, hogy zsidó léte a magyar kultúra szolgálatába állította tehetségét. Mindig akadtak ilyenek csőtől... A ma-gyar színjátszás „volt” büszkesége között Rátkay, Kabos, Törzs Jenő, Somlyai Artur, az irodalomban Molnár Ferenc, Lengyel Menyhért, Szép Ernő, Heltai Jenő... Most mind emigrálni, vagy visszavonulni kény-telenek, bár sokat közülük még a nagy vihar előtt külföldre repített az aggodalom szelleje... Janesi bohóci tragédiája azonban még nagyobb lett volna, mert ő uttörő volt, műfajt alapított. Eppen idejében halt meg... Bajosan hisszük ugyanis, hogy az utókor, a mai körülmények között, el-ismerte volna érdemeit. Hiába minden, most az árja bohócok ideje következik!

Vendégzónoklat a Sasz Chevrában. Leib Beer Halpert lepszti főrabbi, a kiváló szónok és talmudtudós, aki jelenleg Kolozs-váron tartózkodik, Gasner Akiba főrabbi felkérésére szombat délután a Sasz Chevra templomban délután fél 4 órakor „A tóra, mint a zsidóság őrzője a galutban” címmel előadást tart.

Singer Sándor halála. Nagyszentmiklós-ról jelentik, hogy Singer Sándor, a nagy-szentmiklósi hitközség elnöke 71 éves korá-ban elhunyt. A megbologult 35 éve volt gabeja, majd később elnöke a Chevra Kadis-sának, hosszú éveken keresztül pedig a hit-község elnöke és mindig a pozitív zsidóság álláspontját képviselte, aki minden tekintet-ben kedvelte részét a palesztinai építómunká-ból. Az ő nevéhez fűződik a 25 évvel ezelelt felépült új templom. Egész életében a zsidó kö-zért dolgozott. Éveken keresztül tagja volt a községi tanácsnak, elnöke a kereskedők egyesületének és köztisztvisletben álló alakja az egész Bánátnak. Halála a község egész lakosságában osztatlan részvételt keltett.

Egy megsemmisített állampolgárság épilógusa. A katonai törvényszék csütörtök-ön tárgyalta Katz Ignác metsző perét, aki határátlépés vádjával került bíróság elé. Katz Ignácot 1933-ban illetőségi bizonyítványa alapján utólag beirták az állampolgársági lajstromba. Ezt a bejegyzést egy Moldovan Traian nevű kolozsvári lakos megkonteszta. Kolozsvár városának interimár bizottsága 1937 május 22-én megtartott ülésén foglal-kozott Katz ügyével és határozatában meg-semmisítette Katz illetőségi bizonyítványát, amelynek alapján bejegyezték az állampol-gársági lajstromba, ugyanakkor semmiznek mondották ki Katz 24588 szám alatt kiadott állampolgársági bizonyítványát is. A határo-zat alapján Katz az idegen alattvalók listá-jára került, de ugyanakkor kiutasították az országból és áttették a csehszlovák határon azzal, hogy ott szillett, tehát odavaló ál-lampolgár is. Katz azonban csak rövid ideig tartózkodott Csehszlovákiában, ahonnan ha-marosan visszatért Romániába. Itt azonban elfogták és tiltott határátlépésért vonták felelősségre. A perbeszédnek elhangzása után a katonai törvényszék hat havi elzárásra és kiutasításra ítélte Katz Ignácot.

Szombaton és vasárnap délután 2 órakor a ROYAL slágermozgóban MATINE:

Az utolsó állomás

Izgalmas cow-boy film.
Főszerepben: BOB BAKER.
Helyárak: Lei 7 és 12 plus 5 lej taxák.

Sikkasztott a bucaresti müegyetem pénztárosa. Bucurestiből jelentik: A bucu-resti ügyesség feljelentést kapott, mely szerint I. Ionescu, a müegyetem pénztárosa 600 ezer lej tulajdonított el.

Románia belgrádi nagykövete kihall-gatáson jelent meg Pál régenshercegnél. Bel-grádból jelentik: Cadere Victor, Románia ju-goszláviai nagykövete ünnepélyes keretek között mutatta be megbízólevelét Pál ré-genshercegnak. A belgrádi román nagyköve-t ség épülete előtt katonai diszszázad sorako-zott fel, amelyet lovas kilőnitmény zárt be. A királyi palotában Cadere nagykövet elvo-nult a királyi gárda diszszázada előtt, amely zászlóval és tisztelegéssel fogadta Románia nagykövetét, a zenekar pedig a román him-nuszot játszotta. A királyi palotában Cadere-t a palota kormányzója fogadta és vezette a trónterembe, hol megjelent Cvetkovics mi-niszterelnök, Markovics külügyminiszter és a királyi ház több katonai és polgári előkelő-sege is. Pál régensherceg tábornoki egyen-ruhában, amelyet az I. Károly királyról el-nevezett rend érdemkeresztje díszített, fo-gadta Románia nagykövetét. A nagykövet mélyen meghajolt Pál régensherceg előtt, akinek átnyújtotta megbízólevelét. A régens-herceg rendkívüli szívélyességgel fogadta Románia nagykövetét, majd átvezette a XV. Lajos korabeli stílusban berendezett fo-gadóterembe, ahol Cvetkovics miniszterelnök és Markovics külügyminiszter társaságában szívélyesen elbeszélgett Cadere Victorral. A kihallgatás végeztével Cadere katonai disz-kisérlettel tért vissza a román nagykövetség palotájába.

A diplomáciai kar a biborosok testülete előtt

Vatikán állam, február 16. A biborosok kongregációja ma délelőtt hatodszor ült össze. Az ülésen 42 biboros vett részt. A biborosok ezalkalommal ünnepélyes kihall-gatásan fogadták a diplomáciai testület tagjait. Von Bergen német nagykövet, mint a diplomáciai kar dékánja, a kar rész-vétét tolmácsolta XI. Pius pápa halála alkalmából.

Piganelli de Belmonte biboros, a szent kollégium dékánja, mondott köszönetet a diplomátnaknak.

Kíméltik a kereskedelmi kapcsolato-kat Románia és Oroszország között. Bucu-restiből jelentik: A fővárosi lapok jelentése szerint Gurvitz, a szovjet bucarestiből Moszk-vába, ahová a szovjet kormány kérte. A kereskedelmi attasé moszkvai utazása a Ro-mánia és Oroszország közötti kereskedelmi kapcsolatok kíméltetésével van összefüggés-ben.

Dr. Abrahám Lajos nőgyógyász-sebész hazaérkezett. Rendelését ismét megkezdte. Reg. Ferdinand 43-45. Telefon 30-90.

Fegyvereket adott el Csehszlovákia az ausztráliai kormánynak. Prágából jelentik: Nagymennyiségű ultramodern csehszlovák gépfegyvert adtak el az ausztráliai kormán-y-nak, amely megvásárolta a Bron típusú gépfegyvernél modernebb géppuskák szabadal-mát is.

Eljegyzés. Steiner Kató, Timca és Ro-senberg József, Oradea jegyesek. (Mindem külön értesítés helyett.)

Stein Károly, Reghin eljegyezte Hirsch Ráchelt Záu de Cămpie-ről. (Mindem külön értesítés helyett.)

Werkner Magdát Temesvárról eljegyezte Rosenthal Pál dr. ügyvéd. (Mindem külön értesítés helyett.)

Február 20-án fizetik a nyugdíjakat és fizetéseket. Bucurestiből jelentik: Constanti-nescu pénzügyminiszter aláírás végett az uralkodó elé terjesztette a februári fizetések és nyugdíjak folyósítására vonatkozó rende-letet. A kifizetések február 20-án kezdőd-nek meg az egész országban.

EGYESÜLETI ÉLET

A Nőegylet és a Haggbürok javára folyó hó 19-én, vasárnap délután pontosan 5 órai kezdettel nagyszabású műsoros teadélután rendez a Cristal Palace. Ezuttal is az orszá-gos híri Monya-jazz zenekara fogja szóru-koztatni a közönséget.

A Bét Jacob közlései: A Bét Jacob Egy-let vezetősége ezúton értesíti a t. közönsé-get, hogy folyó hó 18-án megrendezi váro-sunk összes zsidó imaházában és templomá-ban a Bét Jacob szombatot, mely alkalom-mal kérünk minden hitsorsost, hogy minél teljesebb adományokkal — a Tóra előtt — segítse e fontos intézményt, amely több mint 150 lányt nevel valódi zsidó szellemben.

Kérjük továbbá a t. közönséget, hogy minden ünnepélyes alkalommal a gratuláció-kat váltsa meg a Bét Jacob-iskola javára az ort. izr. hitközség irodájában (Dubalarilor 1) vagy a Chevra Kadisa titkárnál (Str. Masaryk 9). — Egyben értesítjük ama szü-löket, akiknek lánygyermekie középiskolába járnak, vagy más elfoglaltságuk van, hogy számukra külön kurzusokat rendeztünk be dé-lután 5-7, esetleg 8-ig. Jelentkezni lehet Str. Berthelot 8, a Bét Jacob irodában.

A Kolozsvári Poale Czedek tisztújító közgyűlése. Február 5-én tartotta rendes tisztújító közgyűlést a kolozsvári Poale Czedek temetkezési és betegsegélyző egyesü-let. Fischer Rudolf egyesületi elnök megnyitó beszéde után Eröss Jenő jegyző számolt be az egyesület mult évi működéséről. Schwartz Ignác alelnök javaslatára a közgyűlés egy-hangulag elfogadja egy KKL alapnak a léte-sítését. A közgyűlés kifejezi azon óhaját, hogy ezután fokozottabb mértékben vegyen részt az egyesület hasonló akciókban. A közgyűlés keretében lefolyó választást Schwartz Ignác alelnök vezeti le, amelynek eredménye: Stössel Lajos elnök, Dávid Aron alelnök, Albert Nándor jegyző, Schwartz Sándor II. pénztáros, Czerjék Hermann, Wolf Jakab és Kaufmann Dávid ellenőrök, Janovits Géza, Lillenthal Sándor, Goldberger Kálmán, Fi-scher Rudolf, Schwartz Sándor I., Glancu Jakab, Kum Eugen, Pollák Bernát, Pál Már-ton, Katz Salamon, Grünwald Jakab és Sala-mon Samu választmányi tagok, Diamant-stein Mór, Indig Naftali, Simon Izsák, Sala-mon Mendel és Keller Eugen póttagok, Svchwartz Márton, Rosenfeld Armin és Sá-muel Dávid templombizottsági tagok, Abrahám Mór és László Nándor gazdák.

Mit be

Bucuresti, fe-bran röviden is-törvény végre-általános érde-az alábbiakba-végrehajtási u-lyek a háztula-ra kötelezővé-bérlők bejele-ják a bejelen-A háztulaj és a főbérlők szobát adnak megegyezés adott helyisé-1939 április a „ház-névje-e névjegyzék 30 napon be-zások a hely-öt napon bel-A névjegy-mossági okm-alapján tötr-albérlő, vagy-egyen önma-nek jogában-sát kérni, k-itöltése tör-Alt

A bejelen-és városi k-jelenteni m-ideiglenes-városi közs-ből az illető-rendelkezés-gi okmány-beírás vége-ugyanazon, lakinél min-nes jellegg-teljesítése-pon belül A katon-tik be, azz-tők katon-keresked-szállodák, névjegyzék-személyzet-beírása ne-H

A ház-n-egyébütt k-háztulajdo-ja a névj-tányságho-országhe-háztulajdo-ellenőrzés-rendelkező-dányt a r-jegyzék f-fedéllel, a-ország meg-háztulajdo-a kiállítá-sziariátus-aláírását. bejelentés-szövegét-akak gázt-geiről int

Minden-nyilvánta-Negyféle-egész ház-deltetésé-mindazok-lamely h-tüntető-tóság áll-száma, v-A 2. sz-tik ki, v-cimen h-gét, vag-ségek re-butorozo

Mit kell tudni a lakók és lakások bejelentésének új rendszeréről

A bejelentési törvény végrehajtási utasításának részletes szövege

Bucuresti, február 16. Tegnap számunkban röviden ismertettük az új bejelentési törvény végrehajtási utasítását. A kérdés általános érdekű jellegére való tekintettel, az alábbiakban részletesen ismertettük a végrehajtási utasítás rendelkezéseit, amelyek a háztulajdonosok és főbérlok számára kötelezővé teszik a bérlok, illetőleg albérlok bejelentését és ugyanakkor előírják a bejelentés alakítását is.

A háztulajdonosok, vagy megbízottaik és a főbérlok, akik házat, lakást, vagy szobát adnak bérbé, irásos, vagy szóbeli megállapodás alapján, függetlenül a bérbérdíj megfizetésétől — kötelesek a háztulajdonosok és főbérlok általános érdeke érdekében — kötelesek a „háztulajdonosok és főbérlok bejelentéséről” (Curtea imobilului). E névjegyzékek április 23-tól számított 30 napon belül beadandók. Későbbi változások a helyiség elfoglalásától számított öt napon belül jelentendők be.

A névjegyzékek kitöltése, a személyazonosság okmányok, valamint azon adatok alapján történik, amelyeket a bérlok, vagy albérlok, vagy bármely más címen megszállt egyén önmagáról szolgáltat. A rendőrségnek jogában áll azon okmányok felmutatását kérni, amelyek alapján a névjegyzék kitöltése történt.

Általános bejelentési kötelezettség

A bejelentési kötelezettség a városokban és városi községekben általános. Be kell jelenteni minden lakost, aki állandó, vagy ideiglenes jelleggel valamely város, vagy városi község területén tartózkodik. E célból az illetők a háztulajdonos, vagy főbérlok rendelkezésére bocsátják személyazonossági okmányukat, a háztulajdonosok részéről beírás végett. Bejelentendők azok is, akik ugyanazon, vagy más helységből jövet, valakinek minden fizetség nélkül és ideiglenes jelleggel megszállnak. A bejelentés teljesítése a megszállástól számított öt napon belül kell, hogy megtörténjen.

A katonaszkódo ifjakat családjaik jelentik be, azzal a megjegyzéssel, hogy az illetők katonai szolgálatukat teljesítik. Kereskedelmi, bank és iparvállalatok, szállodák, otthonok és internátusok a háztulajdonosokhoz csak az illető házban lakó személyzetet írják be. A benlakó tanulókat beírása nem kötelező.

Hogyan történik a névjegyzékek összeállítása

A háztulajdonosok bejelentését három példányban kell kiállítani. A háztulajdonos láttamozás végett benyújtja a névjegyzéket a kerületi rendőrkapitánysághoz, a rendőrséghez, vagy a csendőrséghez. Egyik láttamozott példányt a háztulajdonos visszakapja, de köteles azt ellenőrzés céljából bármikor a rendőrség rendelkezésére bocsátani. A másik példányt a rendőrség őrzi meg. A háztulajdonosok felvételére a rendőrség papíros, kartonfedéllel, amelyre rávezetik: az illető rendőrség megjelölését, a beiktatási számot, a háztulajdonos nevét, a ház uccá számát, a kiállítás időpontját, az illetékes komissziárát láttamozását és a háztulajdonos aláírását. A második és harmadik oldal a bejelentési törvény végrehajtási utasítás szövegét tartalmazza, a 4-ik oldal a lakók gáztámadás esetén való kötelezettségeiről intézkedik.

A nyilvántartási lapok

Minden névjegyzékhez bizonyos számú nyilvántartó lapot (fisá) mellékelnek. Négyféle ilyen lap lesz. Az 1. számú az egész háznak szól, függetlenül annak rendeltetésétől. Erre a tulajdonos rávezeti mindazokat, akik bármely címen a ház valamely helyiségét bérlik, vagy lakják. Feltüntetendő a bérlok neve, a pénzügyigazgatóság által láttamozott bérleti szerződés száma, végül a tulajdonos aláírása.

A 2. számú lapot az egyes családok töltik ki, valamint mindazok, akik bármely címen használják a ház valamely helyiségét, vagy részét. Erre rávezetendő a helyiségek rendeltetése (lakosztály, legénylakás, szoborozott szoba, műhely, iroda, stb.), az

illető lakást, szobát, helyiséget elfoglalónak neve, születési helye és időpontja, vallása, nemzetisége, katonai helyzete, adófizetési rendszáma, rádióengedélyének száma, autójának, teherautójának, motorbiciklijének rendszáma, milyen fegyver van birtokában, fegyvertartási engedélyének száma, valamint a személyazonossági okmányok, amelyek alapján a beírás történt. Ezek az adatok feltüntetendők úgy a családfő, mint mindazon személyek számára, akik vele egy fedél alatt laknak. Ideértendők a cselédek is, akiknél feltüntetendő a cselédkönyv száma.

Ha valaki másutt gyakorolja foglalkozását, mesterségét, mint ahol lakik, úgy kötelesek ezt az illető háztulajdonosok részéről feltüntetni és ugyanoda beírni lakásuk uccaszámát. A háztulajdonosok a háztulajdonosok lapjára vezetendők rá (portás, villany-szerelő, mechanikus, liftboy), ha az illető házban laknak. Ha a tulajdonos nem lakik a házban, úgy megbízottjához irandók be, ha az se lakik ott, akkor külön lap készítenők számukra, amelyet a tulajdonos

aláír.

A gyermekek és a család más tagjai, akik átmenetileg nem tartózkodnak otthon (katonai szolgálatot teljesítenek, másutt járnak iskolába, kórházban ápolják őket, vagy el vannak utazva, stb.) beirandók a család lapjára és ugyanakkor az is feltüntetendő, hogy a háztulajdonosok kitöltése pillanatában hol tartózkodnak.

A 3. számú lap a változások lapja. Erre vezetendők rá az ugyanazon lakóhelyen közbejött részleges változások. A 4. számú nyilvántartási lap a nem állandó személyek bejelentésére szolgál. Még abban az esetben is, ha akár egyetlen éjszakát is töltene valaki egy lakásban, helyiségben, stb., a tulajdonosnak, illetőleg főbérloknek kötelező a kötetkezéssel reggel az illetékes rendőrkommissziárátust értesíteni. Ez a bejelentési kötelezettség azonban csak idegenekre vonatkozik, nem pedig a család tagjaira is. Egyébként azonban mindegy, hogy az illető, aki akár egy éjszakára is megszállt valakinek, ugyanaból vagy más helyiségből származik.

Külföldi üdülőszabadságra utazik Miron Cristea pátriárka-miniszterelnök

Silviu Dragomir erdélyi körutra indul

Bucuresti, február 16. Dr. Miron Cristea pátriárka-miniszterelnök teljesen felgyógyult nátházias betegségből. A miniszterelnök közlekedni Dél-Franciaországba, vagy Olaszországba utazik orvosi tanácsra üdülőszabadságra.

Külföldi útja előtt a pátriárka-miniszterelnök tárgyalni fog Metaxas görög miniszterelnökkel, Markovics jugoszláv külügyminiszterrel, akik a Balkán-államok konferenciájára érkeznek a román fővárosba. A pátriárka-miniszterelnök körülbelül egy hónapot tölt külföldön üdülőszabadságon.

Bucuresti, február 16. Silviu Dragomir kisebbségi főkörménybiztos, a Nemzeti Újjászüllesztés Frontjának főtitkára tegnap tért vissza Canstanából a fővárosba. A kikötővárosban megbeszélést folytatott a tengerpartomány értekezletének képviselőivel a tartományi és megyei titkárok képviseletében. Ugyanolyan megbeszéléssel találkozott Kolozsvárra, Gyulafehérvárra, Temesvárra és Craiovába utazik, hogy felvegye az érintkezést a fentemlített városok szellemi képviselőivel.

Mindkét fronton lázas előkészületek folynak a döntő madridi csatára

Nem sikerült áthidalni az ellentéteket Azana és Negrin között. Svájc és Peru elismerte a Franco-kormányt

Franco nem csatlakozik az anti-kominternhez

London, február 16. Halifax angol külügyminiszter kihallgatáson fogadta Corbin londoni francia nagykövét, akivel közölte, hogy az angol minisztertanács elvileg elismeri a Franco-kormányt, Chamberlain miniszterelnököt ruházva fel azzal a joggal, hogy a tényleges elismerést az általa alkalmasnak ítélt időpontban fogatosítsa.

Lord Halifax külügyminiszter az oxfordi egyetem 42 tanárának aláírásával a következő táviratot kapta: „Nyomatékosan kérjük, hogy a Franco-kormányt ne ismerjék el, amíg a spanyol kormány fennhatóságot gyakorol területének egy része fölött s amíg az olasz és német csapatok Spanyolországban tartózkodnak.”

A Daily Mail szerint angol politikai körök úgy vélik, hogy az angol kormány a francia kormánnyal együtt dönti el, hogy mikor érkezik el a Franco-kormány elismerésének ideje.

Egy munkáspárti képviselő megkérdezte a kormányt az alsóházban, mi lesz a sorsa a köztársaságiak által francia és angol bankokban letétbe helyezett aranyának. Buttler államtitkár a kormány nevében kijelentette, hogy ezt a kérdést az igazságügyi hatóságoknak kell rendezniük.

Burgos, február 16. (Rador). A spanyol nemzeti külügyminisztérium közli: A svájci szövetségi tanács elismerte a Franco-kormányt és megszakította a kapcsolatokat a

köztársasági kormánnyal. Limából érkező egyidejű jelentés szerint a perui kormány is elismerte a Franco-kormányt.

Belgrád, február 16. Illetékes helyen nem erősítik meg és nem is cáfolják azokat az elterjedt híreket, amelyek szerint a Balkán-szövetség Franco kormánnyának elismerésére készül. A hír annál is inkább korai, mert azt az értekezletet, amelyen ez a kérdés szóba kerülhet, február 20-án fogják megtartani Bucurestiben.

Madrid, február 16. (Rador). Szerdán minisztertanácsra ült össze a köztársasági kormány Negrin elnökletével. A kormány több tagja beszámolt a kormányban képviselt pártok és szakszervezetek vezetőivel folytatott megbeszélésekről. A köztársasági baloldal képviselői elhatározták, hogy feltétlenül támogatják a kormányt.

Párizs, február 16. (Rador). Del Vayo párizsi utja állítólag csökkentette az Azana köztársasági elnök és Negrin miniszterelnök között fennálló ellentéteket. Még fennáll a nézeteltérés a katonai ellenállás lehetőségeit és celszerűségét illetően, amiben Azana kételkedik, Negrin pedig pozitív állásponton van. Tartja magát a hír, hogy Azana Franciaországban akar maradni és nem tér vissza Madridba, ahová del Vayo már pénteken visszautazik.

Párizs, február 16. A spanyol nagykövetség megbeszélést folytatott, amelyen Azana

Az 1. és 2. számú nyilvántartó lapok 3-3 példányban állítandók ki, és a háztulajdonosokkal együtt adandók át a rendőrségnek. Valahányszor valamilyen változás következne be, mindannyiszor 3-3 példányban újból ki kell állítani őket, feltüntetve a bekövetkezett változást.

Csak igazolt házmestereket lehet tartani.

Valótlan adatok beírása, vagy a beírás kötelezettség elmulasztása a törvény értelmében 100 ezer—kétmillió, illetőleg 8 ezer—10 ezer lejes büntetést von maga után. A beírásért az felelős, akinek a névjegyzéket illetőleg a lapot ki kell tölteni. A büntetéseket az adóhivatások hajtják végre.

A házakban, ahol több lakás van, a tulajdonos köteles megszámozni a lakásokat. Házfelügyelők és portások addig nem vehetők fel, amíg nem igazolják, hogy ezen foglalkozás üzésére megfelelő igazoló irással rendelkeznek. Ezen irást a rendőrség bocsátja ki.

A portás lakása előtt táblát kell kifüggeszteni, amely feltünteti a ház szolgálatában álló személyzet nevét és beosztását.

Ez utóbbi kötelezettségek elmulasztása kétezer lejes büntetést von maga után.

A háztulajdonosok 40 lej, a nyilvántartási lapoké 3—3 lej lesz.

köztársasági elnökön kívül résztvevett a párizsi és londoni nagykövét, valamint del Vayo is.

Negrin köztársasági miniszterelnök táviratilag felszólította Azana elnököt a Spanyolországba való visszatérésre. Mivel a táviratnak nem volt fogantatja, Negrin del Vayot küldte Párizsba, hogy bírja rá Azana elnököt a Madridba való visszatérésre. Del Vayo közölte Azanával, hogy ha már nem akar visszatérni, legalább ne mondjon le az elnöki tisztségről. A Petit Parisien szerint a köztársasági kormány tagjai, Negrin miniszterelnök kivételével, azon a véleményen vannak, hogy minden ellenállás felesleges és véget kell vetni a vérontásnak. Lehetséges, hogy Negrin lemond és helyét Besteiro foglalja el.

Saragossa, február 16. (Rador). A katalóniai offenzívában résztvevő hét hadtest pihenőre megy. A nemzetiek veszteséggel az 50 napig tartó offenzívában viszonylagosan csekélyek voltak, de a csapatok így is komoly átszervezésre szorulnak. A szállítókat teherautókon végezték a nehéz talajon s az autók kijávitása ugyancsak szükséges. A lőszerraktárakat ugyancsak ki kell egészíteni és a madridi frontra szállítani. Ezért serény tevékenység észlelhető mindenütt és a gyárak, valamint műhelyek éjjel-nappal dolgoznak. Számos menetszlop tart Madrid felé, ahol a döntő csata fog lefolyni.

A nemzetiek túlzásig szerdán este félnyolc órakor, majd éjfélkor újból bombázta a főváros centrumát.

Bayonne, február 16. A keleti Pireneusokból jövet, háromezer köztársasági katona érkezett ma Bayonneba. Holnap a nemzetközi hidon át valamennyien visszatérnek a nemzeti Spanyolországba.

A belga kormányválság fejleményei

Brüsszel, február 16. (Rador). Pierlot, aki kormányalakításra kapott megbízást, folytatja tanácskozásait. A liberálisok részéről felmerült nehézségek ellenére, Pierlot reméli, hogy megalakíthatja a kabinetet. Ha nem sikerül a hagyományos kormányformula, tehát a liberális, szocialista és katolikus pártok támogatásával, akkor Pierlot egyforma számú szocialista és katolikus miniszterből fog kormányt létrehozni. Ehhez a megoldáshoz csak akkor folyamodna, ha a liberálisok továbbra is ellenzéki magatartást tanúsítanak.

Tűzvész tombol egy regáli községben

BUZAU, február 15. Patarla Gele községben ma borzalmas méretű tűz ütött ki. Eddig még ismeretlen körülmények között egyik gazda csürje kigyúlt. A tűz a nagy szélben rohamosan terjedt tovább. A háztulajdonosok azonnal értesítették, a buzáui tűzoltóság teljes készenlétben vonult ki a községbe, ahol megjelent a vármegye prefektusa is. A tűzoltók egyelőre tehetetlenek a lángokkal szemben és midőn a sorokat írjuk, a tűz még teljes erővel tombol. Számos ház elpusztult.

SPORT

Ministeri rendelet értelmében sportolhatnak a középiskolások

Bucuresti, február 16. A romániai sportéletnek nagyjelentőségű eseménye van: a középiskolásoknak megengedik a sportegyesületekben való sportolást!

Gabriel Marinescu tábornok, a labdarúgó-szövetség elnöke, értesítve arról, hogy a középiskolások növendékeiknek tilos egyesületekben sportolni, felkereste a közoktatásiügyi minisztert és kérte az erre vonatkozó rendelet hatálytalanságát. A közoktatásiügyi minisztérium most a következő rendelkezést adta ki:

A tartományok tanfelügyelőségeihez 1939 február 13-án 26.101 szám alatt intézett rendelet:

Kérjük, közöljék tartományuk területén levő összes iskoláival: a minisztérium megengedi, hogy a növendékek tagjai lehetnek azoknak a sportegyesületeknek, melyeknek működési engedélyük van a „Straja Tării”-től és amelyek tagjai az UFSR-nak. P. Andrei miniszter. I. Bratu államtitkár.

A rendelet értelmében tehát a középiskolások növendékek tagjai lehetnek bármilyen sportegyesületnek, amely tagja az UFSR, a sportegyesületek szövetségének.

Március 4. és 5-én Prágában ül össze az EK és KK közgyűlése

Bucuresti, február 16. A labdarúgó-szövetség értesítés érkezett, hogy a Közép-Európa Kupa közgyűlése március 4-én és 5-én lesz Prágában. A közgyűlésnek azért tulajdonítanak rendkívüli fontosságot, mert ennek kell döntenie a Közép-Európa Kupa idei beosztásának ügyében. Ezen a közgyűlésen dől el, hogy a Közép-Európa Kupa idei küzdelmeiben csak nyolc csapat vesz-e részt, vagy pedig visszatérnek a tizenhatos beosztásra, amely esetben Romániát két csapat képviselné, éppen úgy, mint az elmúlt évben.

A Közép-Európa Kupa közgyűléssel kapcsolatban összeül az Európa Kupa bizottsága is, amely hasonlóképpen fontos kérdésekben határoz. A bizottság elé a következő kérdéseket terjesztik:

1. Találnak-e módot arra, hogy Ausztria helyébe Németországot vegyék be, vagy sem.
2. Tekintetbe veszik-e Románia felvételi kérését, vagy sem.
3. Folytatják-e a küzdelmeket csupán Olaszország, Csehszlovákia, Magyarország és Svájc részvételével?

A román labdarúgó-szövetséget a prágai tanácskozásokon Luchide Octav főtitkár képviseli.

Kis hírek a sportvilágból

Az országos jégkorong bajnokságot, melyet február 16. és 23. között kellett volna megrendezni Bucurestiben, az elmaradás veszélye fenyegeti. A bucuresti villany- és gázművek ugyanis a számla nemfizetése miatt egy ízben már be is szüntette a villany- és gázszolgáltatást a műjégyégy számlára. Most ismét be akarják szüntetni a villany- és gázszolgáltatást, ami, ha bekövetkezik, az országos jégkorong bajnokság az idén elmarad. Erre annál is inkább sor kerülhet, mert még nincs anyagi alap a bajnoki verseny megrendezésére.

Milánóból jelentik: A Juventus felfüggesztette örök időre a világbajnoki olasz csapat hátrétdjének, Ravának működési jogát. A felfüggesztésre az szolgáltatott okot, hogy Rava anyagi vonatkozású ügyből kifolyólag összeveszett vezetőségével. Rava azzal éreztette haragját, hogy a bajnoki meccset végigzavarta és emiatt a csapat vereséget szenvedett. A mérkőzés után összeült a klub fejelemlye, amely meghozta súlyos ítéletét.

A London—Párizs fedettpálya teniszmérkőzést Párizsban az angolok 12:9 arányban nyerték meg.

Az Universitatea meghívást kapott vasárnapra Aradra, ahol a Gloria együttese látja vendégül. Az Universitatea a legjobb összeállításban utazik a szombat reggeli gyorsaság Aradra, dr. Buteanu Aurel elnök vezetésével.

SZÍNHÁZ-FILM-MŰVÉSZET

Havasi napsütés

— Hunyadi Sándor legújabb színművének bemutatója Kolozsváron —

Hunyadi Sándor legújabb darabjának alaphangja: a melegség. Az érett férfi fölényes, szelid, megbocsátó pillantása kíséri minden alakját, akiket páratlan rutinnal, zajtalan könnyedséggel mozgat a színpadon.

Nincs ebben a darabban semmi hatásvadászat s bár egyes figurái tragikusak, a darab egészében csaknem idillikusan hat.

Egy havasi tudószanatóriumban játszódik le a darab cselekménye, ahova inkább szórakozni, mint gyógyulni jönnek a gazdag társaság snobjai. De vannak igazi betegek is: a sanatórium vezérigazgatójának halálrakészülő, finom testű-lelkű leánya és a kis pesti hivatalnokleány, akinek kifogy a pénze és így távozni kényszerülne, ha az egyik jószágos orvos és ennek asszisztense: a vénülő, de szép és jólelkű doktorkisasszony nem vállalnák magukra gyógykezelési költségeit.

Mint Knut Hamsun feledhetetlen szanatóriumi regényében: az „Utolsó fejezetben”, Hunyadi darabjában is halkan, a lelkek mélyén alakulnak ki az idillek vékony szárai, hogy azután az élet nehéz és elszakíthatatlan szövetségébe szövedjenek.

Színesen, fordulatosan pereg a darab cselekménye s mégis erőteljesen, szinte a tudatunkban mélyülően alakulnak ki érdekes jellemei: az esetlenségében és jószágában szinte romantikus figurává mélyülő Vas doktor, a szerelmes és szemérmes doktorkisasszony, a kemény fából faragott Kriszt doktor és a szerencsétlen apa, akiből gyermekének halála a legmagasabb értelemmel értekezett, a legmeggrázóbb fájdalmakat csíholja ki.

Talán vannak Hunyadi Sándornak ha-

tásosabb darabjai is, de a „Havasi napsütés” kétségenkívül a legirodalmibb eszközökkel van megcsinálva. Egyes helyeken az író liráját halljuk ki az alakok szavai-ból: a jó és nemes ember itélkezését a világ szándékolt, vagy szándékaltalan rosszasága felett. A vigasz és megbocsátás szavait, amelyek átmelegítik a szívet és könnyet csálnak a szemekbe...

Az előadás és a rendezés ezúttal kifogástalan volt. Szabados Árpád rendezői kvalitásai egyre erőteljesebben bontakoznak ki. Nagy elismeréssel kell irnunk Mészáros Béláról, aki Vas doktor szerepében sok szívet, melegséget vitt. Erényi Böske minden szava belülről jött, nagyon aszsonyi és nagyon emberi volt egyben. Fényes Aliz, bár szerepe ezúttal passzív volt, mégis annyi bájjal, kedvességgel, tehetséggel nyilatkozott meg, hogy játéka lenyűgözte a közönséget. Tegnap szereplése alapján komoly ígéretnek kell tartanunk Faludi Mártát, aki a tudóbajos leány tragikumát igazi művészettel érzékeltette. Megható volt Kovács Gyöngy kedvessége, közvetlensége meghódította a közönséget. E fiatal színész tehetsége egyre több szint, skálát, elmélyültséget mutat. Tóth Elek a lesújtott apa szerepében megrázó volt. Nagy István is kimagasló értékű alakítást nyújtott. Kis szerepekben Benes Ilona, Poál Magda, Lantos Béla, Bodó György, stb., stb. tűntek ki.

A darab nagy sikert aratott. A jelenlevő illusztris szerzőt: Hunyadi Sándort és a szereplőket a közönség többször szölyította a lámpák elé és forró tapsokkal jutalmazta őket.

Salamon László

Viharos siker: Havasi napsütés

Hunyady Sándor elragadó vígjátéka, a Havasi napsütés Kolozsváron is páratlan sikert aratott. A premier előkelő közönsége, amely az utolsó zugig megtöltötte a színházat, nem győzte ünnepelni a remek darabot és a színművészen is megjelent illusztris szerzőt.

Hunyady Sándor vasárnapig marad Kolozsváron és a Havasi napsütés további előadásain is megjelenik a színházban.

Ungár Imre hangversenye

Ungár Imre, a világhírű magyar zongoraművész f. hó 24-én, pénteken egyetlen hangversenyt ad színházunkban.

Jegyezzé elő: február 24-én Ungár Imre!

HETI MŰSOR:

Csütörtök fél 9: Havasi napsütés. (Rendősbérlét 25. Irodalmi bérlét 18.)

Péntek fél 9: Havasi napsütés. (Harmad-szor.)

Szombat d. u. 5: Művészpár. (Olcsó hely-árakkal.)

este 9: Havasi napsütés. (Negyedszer.)

A ROYAL MOZGÓ MŰSORA:

Az év legnagyobb zenei filmeseménye! Irving Berlin 29 slágere egy csokorba fűzve. Új világ hajnalán. Főszerepekben: Tyrone Power, Alice Faye és Don Ameche. Számozott helyek elővételben. Telefon 37-05. Tekintse meg a Constructio kirakatát.

Szombaton és vasárnap délután 2 órakor matiné: Az utolsó állomás. Izgalmas cow-boy film. Főszerepekben: Bob Baker. Helyárak: 7 és 12 plus 5 lej taxák.

A SELECT MOZGÓ MŰSORA:

Réztábla a kapu alatt. Cronin világhírű regényének csodálatosan szép filmváltzata, rendezte King Vidor, főszerepekben: Rosalinda Russel és Robert Donat.

A CAPITOL MOZGÓ MŰSORA:

Premier! Nino Martini legnagyobb és legszebb filmje, a Rejtett könnyek.

AZ URANIA MOZGÓ MŰSORA:

A négy kém. Izgalmas kalandorfilm, szenzációs tartalommal, főszerepekben: Madeleine Carrol, Péter Lorre, Robert Young. Műsoron kívül Blachemann és Miss Lia szenzációs bűvészmutatványai.

AZ EDISON MOZGÓ MŰSORA:

I. Grand Illusion (A nagy álom). Pacifista film. A velencei filmkiállítás I. díjat nyert. II. A rabszolgakereskedők. Főszerepekben: Gary Cooper. III. Új híradó.

RIO MOZGÓ MŰSORA:

(Vöit Munkás mozgó)

3, 6 és 9 órakor! Kolozsváron utoljára!

I. Az édes anyaföld. Az évad szenzációja. Fősz.: Paul Muni és Luise Rainer. II. Stan és Bran a butaság bajnokai. A legjobb vígjáték. Szombaton, február 13-án bál miatt nincs előadás.

Következő műsorunk: I. A fekete arany. II. A kalandor. Fősz.: Victor Francen.

RÁDIÓ MŰSOR

Péntek, február 17.

Bucuresti. 6.45: Reggeli torna, hírek, közlemények. 12: Hanglemezek. 13: Hírek, közlemények. 13.10: Kis rádiózenekar. Születésnap. 14.10: Hírek. 15.10: Hírek, közlemények. 18: Hanglemezek. 19: Időszertű felolvasás. 19.15: A fővárosi énekkar hangversenye. 19.15: Felolvasás. 20: Hanglemezek. 20.35: Az Operaház előadásának közvetítése. Születésnap. Hírek, majd könnyű zene.

Budapest I. 7.45: Torna, hírek, hanglemezek. 11: Hírek. 13.10: Zongoraszámk. 13.45: Hírek. 14: Katonazene. 15.35: Hírek. 17.45: Hírek. 18.10: Cigányzene. 18.55: Sporthírek. 19.40: Hanglemezek. 20.25: Operaelőadás. Közben 21.10 és 22.20: Hírek. 23.20: Hanglemezek. 24: Szalonzenekar. 1.05: Hírek.

Csak az A) és B) listájú kompenzációkban van üzlet. Megirtuk, hogy a szabádforgalmi devizák értékesítésével kapcsolatos új rendszerben a korlátlan devizaautórizációval rendelkező bankok tartózkodnak az üzletkötésektől, mivel a rendelet módosítását remélik. Jelenleg csak az A) és B) listájú kompenzációkban van üzlet, melyekkel kapcsolatban a következő árfolyamok alakultak ki: B) listájú importban a font bármely országból 1330 lej, az angol dominionokból 1310—1320 lej. Hollandiából a font 1340 lej, a holland forint 154 lej, Franciaországból a font 1320 lej, a francia frank 7.45 lej.

APRÓ HIRDETÉSEK

Szavanként 2 lej, legkisebb apróhirdetés 20 lej. Allástkeresők, üdülőhelyek és fürdők hirdetései, továbbá elveszett, eltűnt tárgyszaki hiatt hirdetések szavanként 1 lej. Apróhirdetéseket csak előfizetés mellett közzéteszünk. Jelleges levelekre, megkeresésekre csak válaszbélyeg ellenében válaszolunk és csak portózott leveleket továbbítunk.

Kerékek azonnali belépésre szorgalmas, megbízható, ügyes zsidó leányt, mindenes, ki jól tud főzni és jobb házakban már húzamosabb ideig volt, jó fizetés mellett. Ajánlatokat Bieber Jenő címre Petroseni kérem.

Farmer in Canada jude, 29 Jahre alt, mit Hochschule, intelligent, mit Eltern zusammenlebend, wünscht heirat farmliebendes intelligentes Mädchen. Mitgift erwünscht. Antrege mit Lichtbild an die Administration des Blattes.

Zsidó lány, ki a háztartásban segédkezik, azonnal felvétetik. Réger Fülöp Cluj, P. M. Viteazul 7.

Kiadó 2 zsidó tisztviselőnek vagy utazónak különbejáratu butorozott szoba fürdőszobával. Cluj, Str. Masaryk 25.

Fűszer- és malomszakmában több évi gyakorlattal bíró fiatalember, megfelelő garanciával, állást keres. Jelige: „Megbízható”.

Különbejáratu szoba belvárosban kiadó, esetleg kóser koszt is kapható. Cim a kiadóban.

Kerékek németül perfect beszélő nemeslány 5 éves kisleányhoz. Fizetési igények és fényképes ajánlatok Dr Herskovits Remeteplasa Beius, Bihor.

Jólbevezetett ipari szaküzem keres jó ipari összeköttetésekkel rendelkező mérnököt hőtechnikai cikkek cluj és vidéki terjesztésére. Válaszokat „Hőtechnika” jellegre a kiadóba.

Értesitem a cukrászati kurzusra jelentkezőket, hogy a kurzust f. hó 20-án megkezdjük. Adlerné, Str. Gen. Gherescu 7., emelet.

HIRDETÉS AZ ÜZLET LELKE:

HIRDESSEN AZ UJ KELETBEN!

MEGJELENT AZ ERDELYI CIONISTA KULTURKÖZPONT KIADÁSÁBAN ALEX BEIN

A cionista mozgalom lényege és története

című könyve. A statisztikai táblázatokkal és térképpel ellátott könyv ára helyi csoportok útján megrendelve 80 lej. Megrendelhető a Zs. N. Sz. központi irodájánál:

TIMISOARA, III. PIATA PLEVNEI 3.

KÖZGAZDASÁG

A városok vágóhidjain levágott marhák bőre a hadfelszerelési minisztériumnak megvételre felajánlandó

Bucuresti, február 16. A nemzetgazdasági miniszter előterjesztésére Ófelsége rendeletét a hadsereg nyersbőr ellátására vonatkozóan. A rendelet szerint — a rendeletben felsorolt városokban — a levágott tehének, ökrök és lovak bőre, ha azok egyenként 16 kg.-ot meghaladnak, megvételre felajánlandók a hadfelszerelési minisztériumnak és csak azok adhatók el, szabadkézből, amelyeket a hadfelszerelési minisztérium nem vesz át. A hadfelszerelési minisztérium által átveendő bőrök árát az illetékes primariák havonként előre állapítják meg. A rendelet szerint a következő

erdélyi és bánáti városok vágóhidjain levágott állatok bőre ajánlandó fel a hadfelszerelési minisztériumnak: Arad, Brassó, Kolozsvár, Nagyvárad, Nagyszeben és Temesvár.

A rendelet megszövegét — úgy az eladót, mint a vevőt — 3—9 havi elzárással és 10 ezertől 200 ezer lejig terjedő pénzbüntetéssel sújtják. A rendelet végrehajtásának részleteit a hadfelszerelési minisztérium a napokban kiadandó végrehajtási utasítása szabályozza. A rendelet azonnali életbelépést.

A múlt évi ház- és földadókat elővezetik az 1939—40. költségvetési évre

Ezévben nem lesz ház- és földadókivetés

A hivatalos lap február 15-i száma közli azt a rendeletét, amely szerint ezévben sem lesz ház- és földadókivetés, vagyis előző években megállapított ingatlanadókat az új költségvetési évre elővezetik.

A rendelet szerint az 1933—37. években jogerősen megállapított ház- és földadók az adóhivatalok elővezetik az 1939—40. pénzügyi évre, azokkal a módosításokkal együtt, amelyeket az 1939 március 31-ig kiadandó törvénymódosítás fog előírni. A rendelet szerint az ily módon elővezetett adók az adóbejárási törvényben előírt időben és módon behajthatók.

A rendelet szerint tehát az adóalapokul szolgáló ingatlanjövödelmek maradnak csak változatlanok, míg az adókulcsok, külön törvénnyel, módosításokat visznek keresztül.

Módosítják a petróleumredevencia értékesítésére vonatkozó egyezményt. A Párizsban tárgyaló román pénzügyi delegáció tárgyalásokat folytat a „Petrofin” igazgatóságával is, a petróleumredevencia értékesítésével kapcsolatos egyezmény meghosszabbítására és módosítására vonatkozóan. Ha a tárgyalások sikerrel fejeződnek be, úgy a kincstár petróleumredevencia jövedelme évenként cca 200 millió lejig fog növekedni.

Exportunk megszervezése a Földközi tenger melléki államokban. A nemzetgazdasági miniszter tanulmányoztatja azokat a lehetőségeket, hogy a román áruk exportja milyen módon volna fokozható a közellelti államokba, valamint a Földközi tenger melléki államokba. Erre vonatkozóan több tervezet készült, amelyeket a nemzetgazdasági miniszter most vizsgál át és azután adja ki a vonatkozó rendeletét.

Módosítják a petróleumredevencia értékesítésére vonatkozó egyezményt. A Párizsban tárgyaló román pénzügyi delegáció tárgyalásokat folytat a „Petrofin” igazgatóságával is, a petróleumredevencia értékesítésével kapcsolatos egyezmény meghosszabbítására és módosítására vonatkozóan. Ha a tárgyalások sikerrel fejeződnek be, úgy a kincstár petróleumredevencia jövedelme évenként cca 200 millió lejig fog növekedni.

Megszűnt az Európai Poggyász Biztosító romániai koncessziója

Bucuresti, február 16. Az európai poggyászbiztosító romániai koncessziója február 1-én lejárt és a koncessziót sem a kormány, sem a CFR vezetősége az eddigi feltételek mellett nem volt hajlandó megújítani. A CFR vezetősége most rendeletet küldött a vasuti pénztárakhoz, amelyben utasította őket, hogy a poggyász- és személybiztosítással kapcsolatos bélyegek árusítását szüntessék be. Szintén hasonló értesítést kaptak a menetjegyirodák is.

Az agrárreform-perék végső fokon a semmitözökhöz kerülnek. Az igazságügy-miniszter rendeletét törvénytervezet készített a mezőgazdasági törvény módosításáról. A rendelet törvény értelmében a jövőben agrárügyekben a fellebbezések ezentúl nem a táblák, hanem a semmitözök külön e célra létesített tanácsa elé kerülnek. Ezt az intézkedést az agrárreformmal kapcsolatos perek tették szükségessé, mint amilyen a közelmúltban az ugynevezett Glavev-per is volt.

Március 30-án lejár a munkavállalási igazolványok megszerzésének határideje. A nemrégiben életbelépett munkavállalási törvény értelmében nemcsak az iparosoknak és kereskedőknek, hanem minden munkásnak és üzemi alkalmazottnak legkésőbb ezévi március 30-ig képesítést igazoló munkavállalási igazolványt kell szereznie. Ezeket az igazolványokat a szükséges iratokkal felszerelt kérelem alapján február 15-től kezdődőleg a megyei, illetve kerületi munkakamara állítja ki. A munkavállalási igazolvány iránti kéresekhez a következő iratokkal kell mellékelni: születési bizonyítvány, vagy személyazonosság igazolvány, állampolgársági bizonyítvány és a betegsegélyzők illetékeit levonását igazoló nyugta. Ezeket a kéréseket az érdekelt munkások egyenként is beadhatják, de a munkaadónak is érdeke, hogy az igazolványokat idejében megszerezzék, mert azokat a munkaadókat, akik ilyen képesítés nélküli alkalmazottakat foglalkoztatnak, tízezer lejig terjedő pénzbírsággal bünteti a törvény. A megfelelő kérvényírlapokat a munkakamara adja ki.

Rendelet a három ezrelékes számlai bélyegről. A Hivatalos Lap február 10-iki száma a központi bélyegbizottság következők rendeletét közli: Minden áru után, amelyet kereskedelmi társaság — akár képviselők — belföldön más kereskedelmi társaságnak adnak el, 0,30 százalékos bélyeggel ellátott számlát tartoznak kiadni, mert a bélyegtörvény 14. szakaszának 13. paragrafusa szerint minden árueladást ezen számlaileteknek vetnek alá és mert a kereskedők egymásközti ügyleteikben a számla kibocsátása kötelező.

Minden közvagyon az e célra felállított új minisztérium kezelésébe kerül az új pénzügyi évben. A kormány rendeletet adott ki, amelyben utasítja az egyes minisztériumokat és közintézményeket, hogy a kezelésükben lévő közvagyonokat és azok iratait adják át az e célra felállított új minisztériumnak. Az átvétel 1939. április 1-ig történik meg. Az eddigi becslések szerint az új minisztérium kezelésébe kerülő közvagyon értéke meghaladja a százmilliárd lejt.

Zürichi árfolyamok (február 16.): Márka 176,75, holland forint 236,30, dollár 440,31, font 20,63, francia frank 11,655, olasz lira 23,175, csehekrona 15,14, pengő 87,25, dinár 10,—, lej 3,37, zloty 83,37, belgas 74,25.

A Román Nemzeti Bank hivatalos devizaárfolyamai:

Dollár	141,31—143,38
font	662,40—672,75
palesztinai font	663,09—673,44
holland forint	75,83—77,—
svájci frank	32,09—32,57
francia frank	3,56—3,77
márka	40,50—41,50
pengő	25—27
csehekrona (hivatalos)	4,68—4,77

Az exportból eredő, szabadforgalomba hozható devizakvóták árfolyamai hullámzóak. Bucurestiben tegnap délig a következő árfolyamok alakultak ki:

Palesztinai font, 30%-os sz.-kvóta	1700—1720
angol font, 30%-os szabadkvóta	1640—1650
angol font, 20%-os kvóta	1290—1300
angol font, 40%-os kvóta	1015—1020
holland forint, 30%-os sz.-kvóta	188
dollár, 30%-os szabadkvóta	362
svájci frank, 30%-os kvóta	78—80
francia frank, 30%-os sz.-kvóta	9,20—9,40
belgas (kliring)	56
belgas, 15%-os	60
svédkorona, 30%-os kvóta	84

Közoktatási reform Olaszországban. Rómából jelentik: A fasizta nagytanács szerdán este a Duce elnökletével hozzájárult a közoktatási reformhoz, amit Bottai nemzetnevelési miniszter dolgozott ki. Az iskolai rezsim célja kialakítani a jellemet és a fasizmus harcosait nevelni az ifjúságból.

AZ IMPOTENCIA
legyőzhető
RETON
TABLETAKKAL

rette Esztert.
Itt már Sulemet is elhagyta a békétüres.
— Szrule Jantev! — ripakodott rá a fiura. — Meg kellene, hogy verjelek. Hámán ki akarta irtani népünket. Jehudi véneit, asszonyait és gyerekeit, minden ösünket, aki ott élt és lélekkett, robotolt, tanult, imádkozott és kereskedett a százhuszonhét országban, köztük Erec Jiszráélban is. és te sokalod, hogy egyszer felakasztották? Te pogány!

Szrule Jantev állt előtte dacosan, szinte toltta elébe az arcát. A sebhely a homlokán felvörösölt, mint az izzó kanóc.
— Csak üss meg, ha van hozzá kedved. A megállából mégis az derül ki: Ahasvéros haragudott Hámánra, mert észrevette, hogy szereti Esztert. És nem azért végeztette ki, mert Hámán ki akarta irtani Jehudi népét.

— Az egyremegy, Szrule Jantev. Ahasvéros ezért haragudott Hámánra. De miért volt haragos Izrael örizője? És tudhatnád: aki idegen asszonyt szeret, azt a tűzbe kell dobni, a vízbe kell fojtani, mert ekkora a büne, mintha ki akarná irtani Izrael.

Szrule Jantev nagyon csendes lett. Nem vitatkozott többet. Később valamilyen ürügyel elhagyta a söntést és nem jött vissza. Másnap nem jelent meg a tanulásnál. Harmadnap beutazott Csengerbe imádkozni. Negyedik nap elhagyta Asert a furulyás zsidót Namányba. A fegyvert a söntésben megtárazta. Mailech beszaladt a konyhába és nem jött többé vissza. Jitele ment segíteni az anyjának és Feige néniének. Jozsefra se vigyázott senki, kiszökött a faluba és a parasztyerekekkel hógolyózott és csuszkaált minden délelőtt. Sulem magányosan olvasgatta a megállából s szinte jölesett neki, amikor a sok napfényes derű közepette olyan rész is akadt, amelyet a jeremiási Síralmak gyászos-panaszos hanglejtésével kellett recitálnia.

„Egy zsidó férfit élt Susán városában. Mordecháj ben Jair ben Semei ben Kis... Klizetett és fogságba vittetett a rabszifra fil-

zött néppel. Jechonjávi, Juda királyával üzette Nebuchadnecar, Babel királya...”

Egy kevés évezredes sírás Sulemek mindig, még ádarban is jót tett. Tudatosította benne a gondolatot, amit zsidóembernek sohasem szabad elfelejtenie, hogy góluszban él, régi-régi számkivetettségekben. És mégis jó, ha a góluszban jódoiga van, el találja felejtteni, hogy teljes szívéből áhítania kell a Messiás eljöveteit.

Délutánonként Malkele tanított a nagy lakószobában. Számvetésre és német betűre fogta a gyerekeket. Szrule Jantev sose volt jelen s amikor egyszer Malkele megkérdezte tőle, miért nem akar tanulni, lesütötte a szemét és morcosan felelt: ismeri a héber alef-béset, tud zsidóul írni-olvasni, össze tudja számolni, hány meszelt ittak a parasztyok, ez elég ahhoz, hogy kocsmáros legyen.

— De nem elég ahhoz fiam, hogy valami jobb légy mint kocsmáros.

Szrule Jantev megrázta magát és állógott. És napokig nem nézett Malkele szemébe.

Miért nem akarta, hogy Malkele tanítsa? Talán mert nagyonis akarta, mondta, hogy nem akarja. A „mefisz tófel” sugta neki, hogy ezt hajtogassa és ha már halgatott a mefisztójára és kimondta, aminek az ellenkezője élt a vágyaiban, mehetett-e vissza Malkelehez és a gyerekekhez? Elkérte Jozseftól a palatáblát és lenézte a betűket. Malkele nyulánk betűit is, amelyekkel előírta a szöveget és igyekezett titokban utánogni az írást. És ült a szomszédaszobában és lélekzetelőltva hallgatta Malkele szép teii hangját. „Sechsmal sechs sind sechsunndreisig, lernet immer fleisig... Die Morgenstunde hat Gold im Mund...” És ahogy bebetűzte ezt Jozsef táblájáról, ujjahallotta a hangot és úgy vélte, hogy a hajnal és az arany Malkele szájában van. Hogy irigyelte Jozsefet, aki nem mondott nemet és ott ülhetett az asztalnál. És százszor inkább irigyelte, amikor Jozsef fekiüt betegem és Malkele az ágya szélén ült és töltötte bele a forró cibereket és a keserű teákat.
(Folytatjuk.)

REGÉNY
Irta **KACZÉR ILLES**
(37)

NE FEJL SZOLGÁM JAKOB

Igazságtalanul viselkedett Ahasvéros, ha ezért az engedetlenségéért megölette Vástit.

Sulemek tetszett, hogy Szrule Jantev az igazságot keresi. Erre tanította hónapok óta. De akárhányszor ő az egyedüli lehetséges szent és hagyományos igazságot képviselte, a fiu a makacs vitatkozók szokása szerint az ellenkező igazságot védte. Most mintha helyesen gondolkodna: Vásti királyné szemérmessége fellázadt a részeg király kivánsága ellen, ezért csakugyan nem járt neki halál. És mégis igazza Szrule Jantevnek.

— Értsd meg, fiam, Vástinak meg kellett halnia, hogy Eszter, vagy ahogy másként nevezték, Hadassza, a mirtuság, legyen a királyné. A nagy malke ment és jött helyébe a malkele.

— Akkor is, — vélte remegő szájjal a fiu. — Ahasvéros el is válhatott volna Vástitól.

— És ha újra magához veszi? — szólt közbe Jitele, aki az apja pártjára állott. — Menedel bácsi is el akart válni Golde néntől. De nem vált el tőle, hanem hazavitte.

Sulem csak nézett miket beszél és a királyné? De csak felületesen gondolt most Menedelre és Goldéra. Ahasvéros és Vásti esete sokkal elevenebben élt benne.

— Na igen, — jegyezte meg helybenhagyólag. — Meg is bocsáthatott volna Vástinak. Vásti mégis csak királyi vér volt. Jó volt ez így. Maga Isten akarta Vásti halálát,

hogy megmentse Izrael a pusztulástól.

— Ha Isten akarta, akkor is igazságtalan volt. És talán még igazságtalanabb. Isten másként is megmenthette volna Izrael.

Szrule Jantev harciasabb volt mint valaha. Sulem alig jutott egy-két mondattal előbbre. A fiu oly hevesen támadott. Sulemek ugyancsak okosnak és türelmesnek kellett lennie, hogy kivédje a támadást és a többi gyerek előtt megtartsa tekintélyét.

Az olvasás modora még alig változott. Sulem száján hullámozott és fodrozódott a szöveg, mint a szélfujta és fodrozódott a szöveg, mint a szélfujta és fodrozódott a szöveg, mint a szélfujta és fodrozódott a szöveg.

— És a leányzó, akiben Felségednek kedve telik, uralkodjé-é-ék Vásti helyében. És tetszett a tanács a királynak és u-u-ugy cselekedé.

Általában ahányszor a szöveg a szép Hadasszat említette, a malkelet, a hang megszinesedett, öblösebb és cikornyásabb lett. A gyerekek hamar eltanulták és énekeltek Sulem után. Csak Szrule Jantev nem énekelte. Összeharapta a száját és hallgatott. Csak akkor nem hallgatott, ha kötekedő gondolata támadt.

— Az is igazságtalan, — bökte ki, — hogy Hámánt felakasztották. Mi büne volt? Sze-

UJ KELET Legújabb hírek

Weizmann külön kihallgatáson volt Chamberlainnél

Az arab államok delegátusai egyelőre várakozó álláspontra helyezkednek a londoni konferencián. Egy angol lap szerint zsidó részről fegyveres felkelést helyeztek kilátásba a palesztinai zsidó jogok megsorbátása esetére

Amerika át akarja venni a mandátumot?

LONDON, február 16. Weizmann Chaim, a Jewish Agency és a Cionista Világszervezet elnöke, a londoni Palesztina-konferencián résztvevő zsidó delegáció vezetője, csütörtök délelőtt hosszú kihallgatáson jelent meg Chamberlain angol miniszterelnök előtt, a Downing-streeten. A kihallgatáson Malcolm Macdonald gyarmatügyi miniszter is jelen volt.

A Stefani olasz távirati iroda közli a News Chronicle azon értesülését, hogy a londoni Palesztina-konferencián résztvevő zsidó delegátusok kijelentették állítólag az angol kormány előtt, hogy ha Anglia magáévá tenné az arabok követeléseit és örökös kisebbségi sorsra kényszerítené a zsidókat Palesztinában, úgy zsidó fegyveres felkelést vonna ez maga után az épülő országban.

Macdonald rejtelmes kérdése és a zsidó delegáció tárgyalásai

London, február 16. A Jewish Agency nagy konferenciái bizottsága vasárnap délután két és félórás ülést tartott. Az ülésről kiadott kommuniké szerint Weizmann beszámolt a kormány tagjaival pénteken lefolyt második munka-ülésről. A jelentés után megindult a vita azon pontok körül, amelyek a harmadik angol-zsidó munka-ülés anyagát képezték. E pontokhoz tartozik hír szerint a zsidó delegációnak a válasza arra a kérdésre, amelyet a pénteki ülésen Macdonald gyarmatügyi miniszter tett fel. Macdonald állítólag megkérdezte, mi lesz a zsidók válasza, ha felvetik a kérdést: a jelenlegi nemzetközi politikai helyzetben indokolt volna-e az angol kormány részéről erőszaknak az alkalmazása az arab ellenállással szemben, a Zsidó Nemzeti Otthon fenntartása céljából?

A Zsidó Távirati Iroda értesülése szerint Macdonald azután tette fel ezt a kérdést, hogy ismertette a zsidó delegáció előtt az arab álláspontot, amelyet Jamal Effendi el Huszeini fejtett ki az előző angol-arab munka-ülésen. Macdonald emellett nyomtatékosan hangsúlyozta, hogy sem ő, sem az angol kormány nem osztja Jamal Huszeini nézetét.

A hétfői értekezlet

A hétfői angol zsidó ülésen zsidó részről a következők vettek részt: Weizmann, Ben Gurion, Stephen S. Wise, Jacobs asszony, Namier professzor, Leonard Stein, Shertok, Ussiskin, rabbi Blau, Perlzweig, dr. Goldmann, Simon Marks, Lord Bearsted, Reading márti, dr. Herzog főrabbi, rav Fischmann, Ben Cvi és J. Janover. Zsidó megfigyelőként rav Berlin, Robert Szold, dr. Machower, Golobloom, Berl Katznelson és Suprasky vettek részt az ülésen.

A vasárnap megtartott második angol-arab munka-ülésen, amelyen Halifax, Macdonald, Buttler és Lord Dufferin vettek részt angol részről, az angol kormány képviselői kifejtették nézetüket Jamal Huszeini exposéjával kapcsolatban. Ezen az ülésen Nashibi is részt vett.

Az arab államok várakozó megartatása

Az arab államok képviselői eddig nem vettek aktív részt a tárgyalások menetében. Tevékenységük arra szorítkozott, hogy elősegítsék a palesztinai arabok között dúló ellentétek áthidalását. Beavatott körökben valószínűnek tartják, hogy várni fognak mindaddig, amíg a palesztinai arabok kicserélik nézeteiket az angol kormánnyal és azután fognak közbelépni kompromisszumos megoldás érdekében.

A lengyelországi cionista szervezet központi tanácsa táviratot intézett Weizmann Chaimhoz, mint a londoni zsidó delegáció vezetőjéhez, amelyben kijelentik, hogy Lengyelország három és félmillió főnyi zsidósága minden áldozatot hajlandó meghozni a palesztinai zsidó jogok megvédéséért és nagy zsidó bevándorlás lehetővé tételéért.

Newyorkból jelentik, hogy az amerikai rabbiegyesület elnöksége felhívást intézett az összes zsinagógákhoz, hogy istentiszteleteket tartsanak a londoni Palesztina-konferencia sikeréért.

Az arab álláspont a MacMahon-levél ügyében

London, február 16. A londoni Palesztina-konferencia angol bizottsága tegnap három-

órás tárgyalást folytatott az arab küldöttséggel és az általános kérdések megbeszélését befejezte. Az arab küldöttség hangsúlyozta, hogy az a kötelezettség, amelyet MacMahon Huszein mekkai nagyszeriffel szemben vállalt, Palesztinára is vonatkozik és ennek értelmében az araboknak független államhoz van joguk. Az angol bizottság viszont fenntartotta ellentétes álláspontját. A tárgyalásokat csütörtökön folytatták, amikor a konkrét előterjesztéseket vitatták meg.

Három állítólagos javaslat

Az Ujság című budapesti lap londoni tudósítója tollából a Palesztina-kérdéssel kap-

csolatban cikket közöl bizonyos tervekről, amelyek állítólag arab és zsidó részről merültek fel. Elverzió szerint az arabok állítólag azt az ajánlatot tették, hogy a különböző arab országok hajlandók volnának engedélyezni három-négymillió zsidó bevándorlását, azzal a feltétellel, hogy lemondanak a Palesztinában való nemzeti otthon létesítéséről és elfogadják úgy Palesztinában, mint a többi arab államban az arab nép fennhatóságát.

Ezzel szemben dr. Stephen Wise newyorki főrabbi a következő javaslatot tette a kormánynak az Ujság ellenőrizhetetlen értesülése szerint: Amerikai zsidó pénzügyi körök készek százmillió dollár kölcsönt folyósítani a palesztinai araboknak, hogy gazdasági és kulturális igényeiket kielégíthessék. Viszont semmi körülmények között nem mondanak le a Balfour-deklarációban körvonalazott igényekről, hogy Palesztinában zsidó nemzeti otthon alapítsanak. Állítólag egy harmadik eshetőség is felvetődött. Még pedig, hogy az Északamerikai Egyesült Államok kormánya állítólag olyan irányú ajánlatot tett volna Nagy-Britanniának: kész átvenni a mandátumot Palesztina felett, ha Anglia a Népszövetség előtt megfelelő formában hajlandóságot mutat a palesztinai mandátum át-ruházására vonatkozólag.

Uránia Mozdó

A négy kém

Izgalmas kalandorfilm, főszerepekben:

Madeleine Carroll, Péter Lorre

Műsorán kívül BLACHEMANN és MISS LIA szenzációs bűvész-műfalványai

A „Magyarság” szerkesztőségében tervezték ki a Dohányuccai merényletet

BUDAPEST, február 16. Az Esti Kurír szenzációs cikket közöl a dohányuccai merénylettel kapcsolatban. A lap biztos forrásra hivatkozva, azt a leleplezést közli, hogy a dohányuccai merényletet a Magyarság című nyilas lap szerkesztőségében tervezték ki, amelyet a hungarista-mozgalom fekete front elnevezésű sejtje hajtott végre.

Ünnepélyes keretek között tartják meg országszerle az új alkotmány megszavazásának évfordulóját

Bucuresti, február 15. Február 27-én lesz egy éves évfordulója az új alkotmány életbeléptetésének. Ezt a jelentékeny évfordulót országszerle ünnepélyes keretek között ünneplik meg. Bucurestiben a patriárka székesegyházában istentiszteletet tartanak

majd diszfelvonulás lesz a királyi palota előtt, este pedig fáklyás-zene. Az ország összes iskoláiban ezen a napon előadásokat tartanak majd a tanulóknak az új román alkotmányról.

Szakadatlanul bombázzák Madridot a nemzeti repülőgépek

London, február 16. Az angol munkáspárt február 26-ikára népgyűlést hívott egybe a Trafalgar squarera, hogy bejelentse tiltakozását a spanyol nemzeti kormány elismerése ellen.

Burgos, február 16. A bászok tartományok elfoglalása után a spanyol nemzeti hatóságok elhatározták, hogy Kataloniában a hivatalos nyelv a spanyol nyelv lesz. Mint ismeretes, a köztársaságiak alatt Kataloniában a katalán nyelvet használták.

Madrid, február 16. Szerdáról csütörtökre virradó éjszaka óta a nemzeti repülőgépek szünet nélkül bombázzák Madridot. A bombák pontosan minden fél órában zuhannak alá a fővárosra és igen nagy károkat okoznak. Az áldozatok száma egyelőre ismeretlen. A bombázás érthető módon lesújtja és elkészeríti a főváros lakosságát, amely a nagykiberű bombák állandó terrorja alatt él.

Istanbulba érkezett Esnemont tábornok, az angol hadügyminisztérium információs osztályának főnöke

Istanbul, február 16. A török sajtó jelenti, hogy Esnemont tábornok, az angol hadügyminisztérium információs osztályának helyettes főnöke Istanbulba érkezett. Esnemont tábornok február 23-tól 27-ig marad a török fővárosban. Ez idő alatt tárgyalásokat fog folytatni a török vezérkari főnökkel.

Egyidejű jelentés szerint, egy szakbizottság elhatározta, hogy a Fekete tenger mellett, Ciatalagzi helységnél 30 hajó befogadására alkalmas kikötőt építenek, amely a karabuki vasipari üzemek felvőpiacául is fog szolgálni.

Lengyelországban meghalt egy 123 éves zsidó asszony

Varsó, február 16. A lengyel fővárosban ma meghalt egy Finkelstein Eszter nevű asszony, aki 123 évet élt meg. Az elhunytaknak 132 unokája és dédunokája van.

Szocialistákból és katolikusokból alakul meg a belga kormány

Brüsszel, február 16. Pierlot csütörtök délelőtt kihallgatáson jelent meg Lipót király előtt, majd közölte az újságírókkal, hogy a liberális politikusok, akikkel tanácskozott, nem lépnek be kormányába. Ennek fogva megkísérelt az új kormányt szocialistákból és katolikusokból megalakítani. E módon reméli, hogy sikerülni fog olyan kormányt összeállítani, amelyet később a parlamentben a liberálisok is támogatni fognak.

Lelőttek egy arab rendőrt Jeruzsálemben

Jeruzsálem, február 16. Szerdán este egy arab rendőrt a felkelők lelőttek. Az angol hatóságok 24 órára betiltották a közlekedést Jeruzsálem utcáin.

Nyolc évi fegyházra ítélték egy német zsidót, mert viszonyt folytatott egy árja lánnyal

Nürnberg, február 16. A nürnbergi törvényszék a zsidó származású Kurt Leeser nyolcévi kényszermunkára és polgári jogainak öt évre való elvesztésére ítélte Kurt Leeser, a vád szerint, 1938-ban viszonyt folytatott egy árja leánnyal.

Pop Ciceo halálának ötödik évfordulója

Bucuresti, február 16. Tegnap volt öt év Pop Ciceo István volt országgyűlési elnök az erdélyi románység ismert vezető alakja halálának. A Polona uccai görögkatolikus templomban ez alkalommal istentiszteletet tartottak.

A floridai Palm Bachban öt bandita kirabolta egy szálloda széfjeit és több vendégét

Newyork, február 16. A floridai Palm Bachban öt gépfegyverrel és automata pisztolyokkal felfegyverkezett bandita hatolt a Blekstone szállóba. A banditák megkötözték a tisztviselőket és a szálloda több vendégét, majd 14 szöföt feltörték több mint 200 ezer dollár értékű ékszerek és pénzt vittek magukkal.

FRATERNITAS R. T. CLUJ NYOMÁSA

BUN DE IMPRIMAT

Extra postala plică în număr. No. 244716/829.

10. Telefon: 18-6
Bucuresta 110, no
nr. 600, egész
ülése: Havonta
féltévre 12, egész
hirdetések díjsz
„UJ KELET”
háttér zsidóság
ja. Cikkeink ut
korra megjelöl

Románia világiáll

Károly király intézett üzenet világiállításon get. A román pte irányuló tere mában feljeleni. nyitani az egé román civilizáci lehet és ame nemzetvédelmi Mágannyi e a hódító hordá val mindig von ket, Románia r

ció tényezője Egykor a b... a lankákon... ahogy a mo... lekedési esz... találják „e... Románia f... ségért fo... sora volt. A... követte ne... határai köz... fejlődni, me... Lelkes me... ptt rá az o... lános társ... emberiségne... válják.

America... fedeztek fe... értik a mal... vésett. Rom... yorki kiáll... megegyezés... na megg... utján.

A newyo... lven eltér... zációtól, ... lényeg, am... nak. Az e... mélyebb m... zötti kapcs... emberek k... Az amer... gadtá Rom... békekiváns... láltak az a... szellemében

Az el küszö

A minis... Frontján... nem vala... tokban ta... Kólozsv... nap tev... fesszor, a... táljának